

NOVICE iz Moravče

OBČINA MORAVČE
1251 MORAVČE, TRG SVOBODE 4

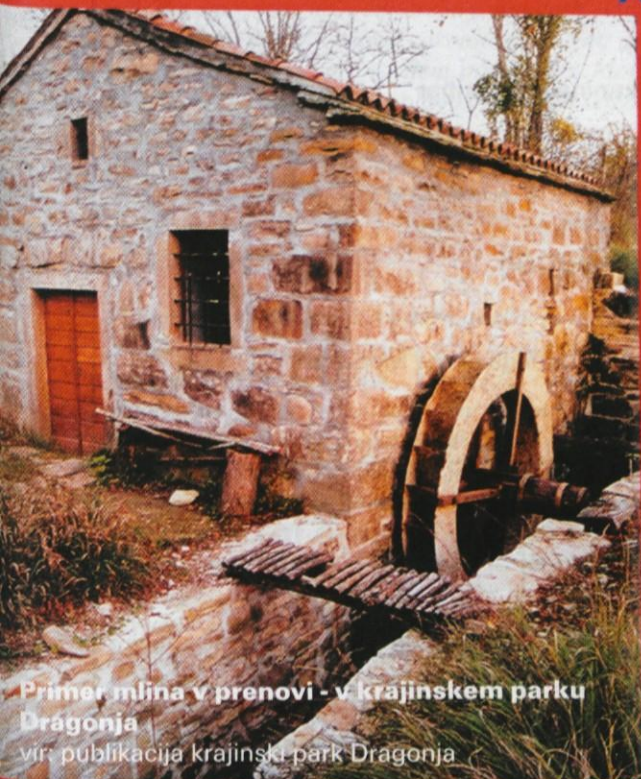
Knjižnica Domžale
Ljubljanska 58

Domžale 1230

Poštmina plačana pri pošti
1251 Moravče "a"

2003, Letnik IV, Številka 7

Primer mlina v prenovi - v krajinskem parku
Dragonja
vir: publikacija krajinski park Dragonja

Maktarjev mlin ob Drtijiščici,
vir S. Stražar, Moravska dolina

Majcetov mlin ob Rači,
vir S. Stražar, Moravska dolina

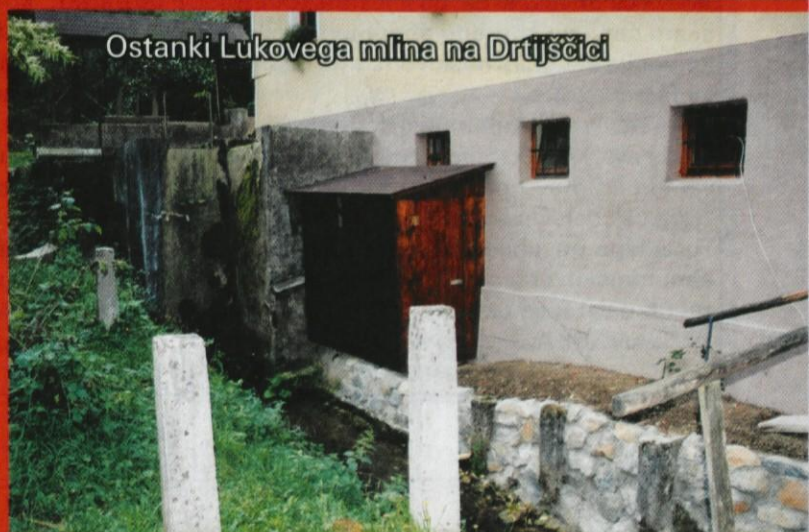
Vehovčev mlin pod Strugami pri Vrhpolju ob Rači

Tomažetov mlin v Serjučah ob Drtijiščici

Kižev mlin pod Sv. Andrejem

Ostanki Lukovega mlina na Drtijiščici

OBČINA MORAVČE IN GRAD TUŠTANJ

vabita na koncert in dražbo likovnih del
v soboto, 6. 9. 2003, ob 20. uri
na grad Tuštanj pri Moravčah.

Nastopajo:

- Pihalna godba Moravče
- Moški zbor KD - Tine Kos Moravče
- Komorni zbor Limbar in dramska skupina KID Limbar
- Ženska vokalna skupina ODA
- Mešani zbor DU Moravče
- Pevec Peter Pirnat

Gost na prireditvi bo ansambel Nagelj.

Cena vstopnice je 1000 SIT.

V primeru izredno slabega vremena bo prireditev v dvorani Kulturnega doma Moravče.

Prisrčno vabljeni!

V novi sezoni Kulturni dom razširja ponudbo z abonmajem

Počitniški dnevi so se iztekli in zopet se je življenje vrnilo v ustaljene tirnice. Pričela se je šola, dopustniški dnevi so v glavnem porabljeni in zopet imamo vsakodnevne obveznosti, ki nas priganjajo, da postorimo to in ono.

Toda zaključek tedna je tisti čas, ko poleg druženja v družini, s prijatelji in znanci izkoristimo za obisk kakšne glasbene ali gledališke predstave.

Tudi letošnjo sezono vas pričakuje Kulturni dom Moravče. Poleg tradicionalnih prireditev, kot je v mesecu novembru Martinov večer ali konec meseca decembra tradicionalni Novoletni koncert, vas Kulturni dom Moravče obvešča, da bo v jesensko-zimskem času na sporedu abonmajski cikel komedij z skupnim naslovom: » Mi imamo se fajn«.

Programski svet Kulturnega doma že izbira predstave, ki bodo predvsem veseloigre in vam bodo prav gotovo popestrile kakšen zaključek delovnega tedna.

Torej lepo povabljeni na razpis in nakup abonmajskih vstopnic, ki bodo na voljo v začetku meseca oktobra.

MILAN KOKALJ, vodja kulturnega doma

Odvoz kosovnih odpadkov iz gospodinjstev

Javno komunalno podjetje Prodnik d.o.o. bo opravilo odvoz kosovnih odpadkov v jesenskem periodu v občini Moravče

**16., 18. in 19.
septembra 2003.**

Akcija je namenjena odstranjevanju kosovnih odpadkov iz gospodinjstev, ki morajo biti samo na dan rednega odvoza do 5. ure zjutraj postavljene poleg zabojnika za odpadke.

Med kosovne odpadke iz gospodinjstev ne sodijo nevarni odpadki, kot so: embalaža škropiv, olj in barv in podobno, katere odstranjujemo v posebni akciji odvoza nevarnih odpadkov ter sodov.

Ravno tako tudi ne avtomobilski deli, pnevmatike in akumulatorji.

Poleg tega med kosovnimi odpadki ne bomo odstranjevali gradbenega materiala, drevja oz. živih meja.

Zbiranje in odvoz nevarnih odpadkov

Obveščamo vas, da bomo v občini Moravče

v četrtek, 02.10.2003

izvedli zbiranje in odvoz nevarnih odpadkov iz gospodinjstev.

od 14.00 do 15.30 ure Peče pri gasilnem domu
od 15.30 do 17.00 ure Moravče pri Kulturnem domu
od 17.00 do 18.30 ure Krašče pri gasilnem domu

Med nevarne odpadke sodijo: akumulatorji, baterije, zdravila, pesticidi, barve, laki, kozmetika, svetila in gume osebnih avtomobilov.

Prosimo vas, da upoštevate naslednja opozorila.

- Nevarni odpadki naj bodo v embalaži, ki omogoča varen prenos do zbirnega mesta.
- Tekoči odpadki naj bodo zaprti, čeprav improvizirano.
- Odpadki iz iste skupine se ne smejo združevati v večjo embalažo, ker lahko pride med njimi do kemične reakcije.
- Odpadke naj prinesejo polnoletne osebe, ki bodo pri rokovanju z njimi upoštevale varstveno tehnična navodila, pridobljena ob nakupu izdelka.

Ob izteku poletja, dopustov in počitnic se znova pripravljajo Novice iz Moravske doline. Veliko dogajanj, veliko novic, zanimivih in vrednih branja. Pa začnite!

Končno smo dočakali tudi nekaj kapelj dežja. Po dolgotrajni vročini so bili to zares pravi osveževalci pregrete zemlje, rastlin in tudi ljudi. Žal pa dež prinaša tudi hude pretrese po nekaterih predelih naše domovine, saj se nevihte z vetrom razbesnijo v pravo katastrofo. In vedno znova se preprosto zavemo, kako kratka je naša pamet, ko hočemo za vsako ceno podrediti sistem narave človeškim potrebam in celo pohlepnosti po še več. Res smo pravi nebodijihtraba z vsaj dveh vidikov: in sicer, da vedno znova posegamo v naravne zakonitosti in tem, da svojih napak ne priznamo in jih nismo pripravljeni popravljati. Morda se bomo še pravočasno zgrozili nad količino pljunkov v lastni skledi in globino jame, ki si jo kopljemo. Pa ničesar ne moremo narediti skupaj, če se vsak posameznik ne bo odločil, da hoče ta modri planet v brezkončnem vesolju ohraniti kot modrega. Prva priložnost je že v ločenem zbiranju odpadkov v ekoloških otokih, ki smo jih v tem poletju dobili na dveh lokacijah, še letos pa se obeta namestitvi še dveh.

V uredništvo smo prejeli brošuro, plakat in letak prakristjanov v Univerzalnem življenju, ki odvrtačo od uživanja mesa, kajti s tem povzročamo trpljenje živalim in naravi. Vau, sedaj bomo pa vegetarijanci! Ko sem si jih ogledala, mi nekaj dni res ni bilo do uživanja mesa. Vendar pa je človek ustvarjen kot »vsejeda žival«, torej mora za zdravo življenje uživati mešano hrano. Edino pravilo pa je: vsega v zmernih količinah, prevladuje naj zelenjava in sadje. Zmernost v vsem pa poudarjajo tudi ljudje v visoki starosti. Tako razmišljam jaz, vi pa se boste ne glede na moje razmišljanje odločili sami, kako bo sestavljen vaš jedilnik.. Zagotovo pa je poziv vreden razmisleka o trpljenju živali v velikih prirejah, prevozu, usmrtni, ... Tudi uživanje mesa v majhnih količinah je velik ekološki prispevek, če pomislimo na vse velike »pridelovalnice in predelovalnice« mesa z veliko količino odpadkov in njihovega vpliva na okolje.

Iz otroštvo se dobro spominjam misli: »Kdor ne mara živali, ne mara ljudi.« Še sedaj se velikokrat zamislim o pomenu te modrosti in jo razslojujem na mnoge pomene. Poskusite še vi.

Srečno vsem, ki začenjate na novo, karkoli že, tudi načrti za okolju bolj prijazno življenje veljajo.

Bernarda Mal, odgovorna urednica

Na občini je razgrnjen prostorski plan, ki je v javni obravnavi do 29. septembra. Vsi zainteresirani lahko dobijo pojasnila v zvezi s svojimi vlogami in podajo pisne pripombe na razgrnjeni osnutek plana. **Javna obravnava bo v sredo, 17. septembra, predvidoma ob 18. uri v KD Moravče.**

POHODI V ORGANIZACIJI PD

- **Nedelja, 14. september, LOGARSKA DOLINA - KAMNIŠKO SEDLO**, lahka pot, vodita Jurček Novak (041 770 798) in Marjan Kocjančič (041 874 139)
- **Sobota, 27. september, POREZEN**, lahka pot, vodi Urša Jamšek (031 574 744)
- **Sobota, 6. oktober, BOHOR**, lahka pot, vodi Peter Klemenc (041 689 564)

OBVESTILO

Društvo krajanov Tuštanja obvešča vse, ki ste sodelovali v nagradni igri, da bo seznam nagrajencev objavljen v oktobrski številki Novic iz Moravske doline.

V tej številki preberite

Županjina stran.....	4
Poročilo s 6.seje OS.....	5
Gradnja prizidka vrtca v Moravčah.....	6
Ekološki otoki.....	7
Ponovno o suši.....	8
25.kmečki praznik	10
PGD Krašče ima novo orodno vozilo ...	12
Z gradu Tuštanj ponovno odmevajo zvonovi	14
Svečanost ob obletnici požiga zlatopoljskih vasi	15
Mlinarstvo na Moravškem.....	21

Naslednja številka Novic iz Moravske doline bo predvidoma izšla 10. oktobra. Vaše prispevke pričakujemo do 25. septembra.

Oddate jih lahko na sedežu Občine Moravče osebno, pošljete po pošti ali elektronski pošti. Naslovi so navedeni spodaj v modrem okvirčku.

Novice iz Moravske doline

5. september 2003, Letnik IV, Številka 7

Fotografije na naslovnici: Mojca Tercelj Otorepec

Novice iz Moravske doline je informativno glasilo Občine Moravče, ki je tudi izdajateljica. • Izhaja predvidoma enkrat mesečno in ga prejema vsa gospodinjstva v občini brezplačno. • Sedež izdajatelja in naslov uredništva: Občina Moravče, Trg svobode 4, 1251 Moravče, telefon 7231-229. • Izdajateljski svet: Milka Novak, Janez Cerar, Roman Cerar, Ivanka Kocjančič, Stanislav Ravnikar. • Odgovorna urednica: Bernarda Mal, E-pošta moravske.novice@email.si, tel. 031 452 022. • Uredniški odbor: Bojana Dorič, Nevenka Marolt, Aleš Vozel, France Ravnikar. • Medij Novice iz Moravske doline je vpisan v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS pod zaporedno številko 374. • Lektoriranje: Bernarda Mal. • Oblikovanje in priprava za tisk: Andrej Lombar. • Tisk: Tiskarna Januš. • Naklada 1500 izvodov.

Vsi prispevki, ki jih pošljete za objavo, morajo biti lastnoročno podpisani, imeti morajo datum in kraj pisanja, naslov prispevka, zapis avtorja besedila in fotografij. Če pišete v imenu društva, politične stranke, skupine ljudi, opremito dopis z žigom in podpisom odgovorne osebe. Poleg prispevka, če imate le možnost, oddajte tudi zapis na disketi ali ga pošljite po E-pošti. Prispevki naj ne presegajo 1800 znakov vključno s presledki. V nasprotnem primeru bomo prisiljeni prispevek zavriniti ali krajšati. Rokopisov ne sprejemamo! Slikovnega in pisnega gradiva ne vračamo!

Spoštovane občanke in občani, dragi bralci!

Od zadnje izdaje občinskega glasila je minilo kar precej časa, zato bomo verjetno vsi z veseljem in radovednostjo odprli novo številko. Ker je bilo poletno dogajanje v občini pestro, bo najbrž tudi dovolj zanimivega branja.

Občinska uprava se je, skupaj s komisijo za kmetijstvo ter **komisijama za sušo in točo**, v poletnih mesecih ukvarjala z zbiranjem in s posredovanjem podatkov na pristojna ministrstva. V primerjavi z vloženim delom so tako pridobljena sredstva za pomoč ob naravnih nesrečah največkrat zelo skromna, kar izzove negotovanje mnogih prizadetih. Tudi obljubljena pomoč v obliki koruze iz blagovnih rezerv je po izračunu na glavo živine smešno nizka, prav tako kot sedanja cena živine. Očitno je, da bo suša v letošnjem letu oklestila hleve in

pridelek do take mere, da bomo v prihodnosti, še posebej ob ponavljajočih se sušah, znova znali ceniti s trudom pridelano hrano domačih pridelovalcev.

V času vsesplošnih dopustov je težje izvajati zastavljene naloge, kljub temu pa je delo občinske uprave potekalo dokaj nemoteno in tekoče. Kot ste verjetno izvedeli že iz dnevnih medijev, je Občina Moravče **podpisala pogodbo za gradnjo prizidka k vrtcu**. Izmed šestih prijavljenih na razpisu je komisija izbrala najugodnejšega ponudnika, to je podjetje Rudis iz Trbovelj. Gradnja se je pričela in upamo, da bomo v prihodnjem letu z deli uspešno zaključili in tako bo v osnovni šoli več prostora za potrebe devetletke. V času gradnje pa bo potrebno kar precej potrpljenja, tako s strani otrok in zaposlenih, kakor tudi s strani staršev, sosedov in drugih občanov, saj vsaka gradnja pomeni velik stres za okolico. Ob novi pomembni pridobitvi za najmlajše občane in občanke pa bodo, upam, tudi težave kmalu pozabljene.

Začeli smo s **postavljanjem ekoloških otokov**, kjer se bodo ločeno zbirali papir, plastenke in pločevinke ter steklenice, zato naj bi se postopoma zmanjšale količine odpadkov na komunalni deponiji. Pri postavljanju eko-otoka so se še posebej izkazali krajanji Peč, ki so sami poiskali ustrezno lokacijo in jo tudi gradbeno uredili. V Moravčah pa sta dela izvedla delavca režijskega obrata Občine, ob sodelovanju komunalnega oddelka. V naslednjem letu je predvidena nadaljnja izgradnja ekoloških otokov na drugih lokacijah.

Izbrani so tudi izvajalci za nekatere predvidene cestne odseke (Dešen – Zg. Prekar in Zg. Prekar – Ribče). Za nekatere predvidene rekonstrukcije cest so bile narejene cestne odmere, postopki pa zaradi oblike vlog na Geodetski upravi še niso zaključeni, zato ne moremo povsod začeti s predvidenimi gradbenimi deli. Naročena je prometna signalizacija in oznake krajev ter kažipot v okviru letošnjih proračunskih sredstev. V izdelavi so projekti za vodovode in kanalizacijo.

Na občini je razgrnjen prostorski plan, ki je v javni obravnavi do 29. septembra. Vsi zainteresirani lahko dobijo pojasnila v zvezi s svojimi vlogami in podajo pisne pripombe na razgrnjeni osnutek plana. **Javna obravnava bo v sredo, 17. 9., predvidoma ob 18. uri v KD Moravče.**

Pomembna pridobitev za **PGD Krašče** in celotno občino je **novi gasilsko orodno vozilo**, ki je bilo krščeno, blagoslovljeno in prevzeto na slovesnosti v Kraščah sredi avgusta. Zbralo se je lepo število gasilcev iz vseh moravških društev in tudi drugi gostje. Na srečo je v gasilskih vrstah še prisoten duh prostovoljstva in pripravljenost pomagati ljudem v stiski. Gasilec želim varno vožnjo z novim vozilom in dobro pripravljenost v primeru nesreč.

Medtem ko smo se v Kraščah veselili nove pridobitve za boj proti ognju, smo se na dveh slovesnostih v občini **spominjali požigov nekaterih vasi**. Na prireditvi v Hrastniku se je zbralo veliko število borcev, domačinov in gostov. Čeprav se čas vojne vztrajno pomika v zgodovino, spomini na grozodejstva v udeležencih vojne in prizadetih še živijo. Vojna je čas, ko človek zaradi neke ideje, različnih interesov in želje po nadvladi ali iz samoobrambe posega

po življenju in premoženju sočloveka. Na srečo živimo sedaj v miru in v primerjavi z vojnimi časi v pravem blagostanju. Imamo vse pogoje za boljše življenje in odnose med nami, za boljše Slovenijo brez sovražnih delitev po barvah. Dejstvo je, da ljudje različno razmišljamo, da pripadamo različnim veram ali neveram, da se tudi politično opredeljujemo. Kljub vsemu pa je najbolj pomembno to, da si tudi tako različni lahko prizadevamo za mirno sožitje, ki prinaša vsakemu posamezniku in vsem skupaj največ koristi in zadovoljstva. In takšna je bila po mojem mnenju tudi želja večine udeležencev na slovesnosti v Hrastniku v začetku avgusta in nekaj dni kasneje na Hribu v KS Velika vas.

Vroče poletje je tokrat streglo Društvu podeželske mladine, ki je za **tradicionalni kmečki praznik** pridobilo veliko število udeležencev povorke, nato pa pogasilo žejo in lakoto potrpežljivih gledalcev in nastopajočih. Trud vseh se je obrestoval, saj je bila prireditev izredno dobro obiskana, zaslužek, še bolj pa zadovoljstvo po uspešno opravljenem delu, pa je odtehtal dolgotrajne priprave, delo in skrb. V dvorani KD pa je Društvo podeželskih žena ob sodelovanju Društva rokodelcev in drugih posameznikov pripravilo pašo za oči in tudi za želodce. Ti dve društvu sta nas uspešno zastopali na srečanju turističnih vasi v Narinu pri Pivki in skupaj s čebelarji na srečanju čebelarjev v okviru Apimondije na Brdu pri Lukovici. Po mnenju nekaterih obiskovalcev je bila naša stojnica med najlepšimi.

Naj vas ob zaključku povabim še na koncert, ki bo v soboto, 6. septembra, ob 20. uri na gradu Tuštanj. Domača kulturna društva in skupine so se odzvali povabilu Občine in lastnikov gradu, da z **dobrodelnim koncertom zberemo nekaj sredstev za opremo poročne dvorane, kjer bo prva poroka že 20. septembra.** Hkrati bo izvedena tudi **dražba likovnih del Društva likovnih umetnikov Ljubljane, ki so lastnikoma gradu podarili svoja dela za potrebe obnove gradu.** Ker je edini preostali grad v Moravški dolini pomemben kulturni spomenik, hkrati pa služi tudi za promocijo občine in za razvoj turizma, je prav, da se vsi tega zavedamo in skušamo pri tem vsaj z nakupom vstopnice in udeležbo na koncertu sodelovati ter tako podpirati prizadevanja lastnikov in občine za ohranitev in obnovo petstoletnega gradu. To je tudi priložnost za druženje kulturnikov in vseh ljubiteljev kulture in kulturne dediščine. Vabilu za sodelovanje na prireditvi so se odzvali tudi priznani gostje, tako da boste lahko uživali v bogatem in pestrem kulturnem programu, med katerim bo potekala dražba likovnih del, zato vzemite s seboj malo večjo denarnico, če morda potrebujete darilo ali lepo sliko za prenovljeno stanovanje.

Vsem občanom in občankam, kakor tudi drugim bralcem, želim veliko ustvarjalne energije po prijetnem dopustu; vsem učencem, dijakom in študentom pa uspešno šolsko leto in nad vašim znanjem in vedenjem veselo presenečene in zadovoljne učitelje, profesorje, vzgojitelje, katehete in starše.

LJUDMILA NOVAK,
županja

Različni pogledi in skupne odločitve

Moravče, 9.julij 2003

6. seja Občinskega sveta Občine Moravče je kljub vročini potekala pred dopusti.. Na dnevnem redu je bilo kar 13. točk. Pri uvodnih točkah je potekala razprava tudi o sprejemu zapisnika 5. seje, ki so ga po različnih razlagah in komentarjih le oblikovali tako, da je bil primeren za sprejem.

Sledila je obravnava in sprejem **Odloka o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega plana Občine Domžale za obdobje 1986-2000 in srednjeročnega družbenega plana za obdobje 1986-1990, za območje Občine Moravče z dopolnitvijo za leto 2003.**

Po izčrpnih razlagi strokovnega delavca Leona Kobetiča iz LOKUS-a, ki je predstavil izhodišča, ki izhajajo iz pridobljenih smernic strokovnih podlag ter sprememb in dopolnitev republiškega plana, je sledilo tudi nekaj vprašanj s strani občinskih svetnikov, na katera je bilo odgovorjeno.

V času zbiranja pobud je prispelo **211 pobud** za spremembo prostorskega plana. **Večina pobud** za spremembo je vezanih na spremembo namenske rabe prostora za **potrebe stanovanjske gradnje**. Stroka se je opredelila, da je prispelo **80 pozitivnih pobud**, negativnih je bilo **52 pobud**, medtem ko je **43 pobud delno sprejemljivih**. To pomeni, da so potrebne še dodatne utemeljitve s strani pobudnikov ali da iz smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora, veljavnih pravnih režimov prostora in strokovnih podlag ni mogoče zavzeti nedvoumnega stališča o spremembi prostorskega plana. 16 pobud je bilo podanih na obstoječih območjih namenjenih poselitvi stavbnih zemljišč in tako niso predmet sprememb in potrebe po dodatni obravnavi. Za 17 pobud je potrebna natančnejša opredelitev znotraj predlaganih območij na podlagi dodatnih podatkov, ki jih bodo pobudniki podali v postopku javne razgrnitve.

V osmi točki je bila predstavljena **informacija v zvezi z idejnim projektom razvoja socialnih varstvenih programov v okviru Zavoda Baragov dom Moravče**. Idejni načrt je obsežen, prilagojen zahtevam uporabnikov in standardom. Dom naj bi bil zgrajen v petih letih na lokaciji za župniščem.

Njegove osnovne dejavnosti bodo namenjene starejši populaciji v obliki pomoči na domu, dnevnega varstva in institucionalnega varstva v obliki doma za starejše. Njihova dejavnost bo obsegala še socialno varstvene storitve za osebe s posebnimi potrebami ali motnjami v razvoju ter izobraževanje prostovoljcev. Zamisel je predstavila Ida Kušar, predstavnica Župnije Moravče. Župnija Moravče bo tudi investitor. Svetniki so sprejeli dva sklepa, in sicer o podpori o ustanovitvi zavoda in finančni pomoči v okviru proračunskih sredstev, predvsem pa kot partnerica pri kandidiranju za morebitna mednarodna sredstva. Vsa vložena sredstva pa bodo ovrednotena kot lastniški delež Občine. Zelena luč je torej za izvedbo že nekaj let perečega vprašanja prižgana.

Svetniki so med ostalimi točkami dnevnega reda obravnavali tudi sprejem **Pravilnika o spremembah in dopolnitvah pravilnika o plačah občinskih funkcionarjev in nagradah članov delovnih teles Občinskega sveta ter članov drugih občinskih organov ter o povračilih stroškov**. Po razpravah je sledil sprejem sklepa.

Svetniki so obravnavali tudi predloge javnega komunalnega podjetja Prodnik glede **povišanja cen gospodarskih javnih služb oskrbe s pitno vodo, ravnanja z odplakami, zbiranja in odvoza ter deponiranja odpadkov**. Direktor podjetja je prisotnim svetnikom odgovoril kar na nekaj vprašanj, ki so se nanašala na povišanja cen storitev. Po obravnavi so sprejeli sklep o predlaganem povišanju cen vseh komunalnih storitev. Zlasti cena vode je za občane visoka, kar je Marko Fatur, direktor JKP Prodnik, utemeljil z dotrajanostjo dolgih cevovodov, ob katerih je malo odjemalcev. Kot problem je izpostavil obračunana in nezbrana amortizacijska sredstva, ki bi se s še višjo ceno vode lahko namenila za vzdrževanje celotnega vodovodnega omrežja. Vsa amortizacijska sredstva se uporabijo po načrtih, ki jih pripravi upravljalec vodovoda, potrdi pa občinski svet. Svetniki so se tudi pritoževali nad nesmotrno rabo delovnih ur delavcev na cevovodih. Komunalne storitve v sodobnem načinu življenja so nujne, za uporabnike nadvse dobro-

došle, imajo pa to pomanjkljivost, da so drage. Z ekološkim ozaveščanjem posameznikov in družbe za ohranjanje okolja z varčno rabo vode, energije, embalaž in drugega lahko sami največ pripomoremo, da se obseg tovrstnih storitev ne bo povečeval.

Svetniki so **potrdili zaključni račun za leto 2002, sprejeli Odlok o javnem glasilu Občine Moravče, podaljšali mandat članom uredniškega odbora do največ decembra 2003. Sprejeli so še sklep o prijavi na razpis Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.**

Pri točki **pobude in vprašanja** so nanizali najbolj pereče komunalne probleme, ki so prisotni v občini in s posameznimi predlogi izpostavili potrebo po čimprejšnji realizaciji izvedbe pločnika na Marokovi, prestavitve opornega zidu pri benificiju za ureditev pločnika. Predlagana je bila priprava dolgoročnega razvojnega planiranja za občino in sprostitev 50% sredstev iz rezervnega sklada Občine za namen kmetijstva in škode po suši.

Zaupne narave je bila obravnava točke dnevnega reda o prekinitvi predpogodbe za nakup zemljišča stare Rašice.

MAL

**ISCG
DOMŽALE**

**AVTOŠOLA
LONČAR d.o.o.**

Cesta talcev 10, 1230 Domžale

Marko: 041/785-735

Janez: 041/697-971

Tečaj CPP

**15.9. ob 18. uri
v Domžalah**

**v septembru tečaj
za traktoriste**

Gradnja prizidka vrtca v Moravčah

Kmalu bo minilo 10 let, odkar smo si začeli prizadevati za gradnjo prizidka k vrtcu. Sedaj se je začela naša želja uresničevati. Kljub izgradnji prizidka k šoli je ob uvedbi devetletke ostala velika prostorska stiska. Občina Moravče kot soinvestitor gradnje prizidka vrtca v Moravčah na lokaciji starega vrtca za šolo, je že v letu 2001 pridobila gradbeno dovoljenje. Po usklajevanjih z ministrstvi za šolstvo in finance smo morali pridobiti še soglasja za sofinanciranje države, kar smo uspeli šele na začetku letošnjega leta.

Tako so nastali pogoji za pričetek javnega razpisa za izbiro izvajalca in pričeli z objavo v uradnem listu v mesecu aprilu letos. Javilo se je šest izvajalcev, med katerimi je razpisna komisija izbrala najugodnejšega v skladu s postavljenimi merili v razpisni dokumentaciji.

Izbrano je bilo podjetje Rudis iz Trbovelj, poslovno združenje za inženiring in izgradnjo objektov, organizirano kot delniška družba z večinskim lastnikom Primorje iz Ajdovščine. Podjetje se že preko petdeset let pojavlja na domačem in svetovnem trgu predvsem pri izgradnji industrijskih, v zadnjem času pa tudi stanovanjskih in poslovnih objektov. Po referenčni listi objektov je v zadnjih letih podjetje zgradilo tudi nekaj podobnih objektov kot so šole, vrtci, domovi za starejše in rekreacijski objekti. Tudi referenčna lista strokovnega ka-

dra kaže na visoko strokovno usposobljeno podjetje. Po zahtevah iz razpisne dokumentacije ima izbrano podjetje v zadnjih treh letih sklenjenih preko sto izvajalskih pogodb doma in v tujini, predvsem v Nemčiji in izkazuje precej referenčnih izjav priznanih domačih in tujih inštitucij ter ugodno finančno stanje. Podobno tudi njihova pogodbeni izvajalska podjetja prilagajajo referenčne liste in usposobljene kadre za izgradnjo razpisanega objekta. Komisija je tako prepričana, da je izbrala na osnovi analiz in primerjav primerne izvajalca, ki je ponudil najnižjo ceno in pristal tudi na plačilni rok opravljenih del sto petdeset dni. Po uskladitvi pogodbenih obveznosti sta konec julija letos županja ga. Ljudmila Novak in pomočnik člana uprave Rudisa za področje gradenj, g. Branko Božjak s svečano podpisala pogodbo v prostorih Občine Moravče.

Po zakonodaji s področja varstva pri delu smo pooblastili družbo Komplast iz Ljubljane za izdelavo varnostnega načrta in koordinatorja za varnost in zdravje pri delu na gradbišču, kar se že izvaja.

Dela so stekla v začetku avgusta. **Uvedba v delo je bila opravljena 11.8.** Izvajalec del je že organiziral gradbišče in pričel s širokim izkopom. Nadzor nad gradnjo bo vršila družba Pino iz Litije kot najugodnejši ponudnik, izbran na osnovi javnega razpisa malih vrednosti. V sklopu gradnje prizidka se pre-

stavi tudi cisterna za kurilno olje, obnovijo se spremljajoči komunalni vodi, tudi elektro napajanje iz TP šola, ogrevanje še naprej ostane preko toplovodne kinete iz kotlovnice v šoli. Površine zunanjega otroškega igrišča se bodo povečale in v celoti opremile tudi z novimi igrali. V starem delu vrtca bo v celoti obnovljena kuhinja za povečano kapaciteto in prilagojena novim zahtevam po programu »hasap«, deloma tudi pleskarska dela v igralnicah in nadstreška pri igralnicah zunaj objekta. Kuhinja bo opremljena s plinskimi trošili v večini na tekoči naftni plin. Tudi strešna kritina starega objekta bo v celoti zamenjana z novo.

V prizidku vrtca bodo poleg obveznih spremljajočih pomožnih prostorov v dveh etažah štiri nove igralnice s skupnim igralnim prostorom in večnamenskim prostorom za telovadnico, na galeriji pa še kotichek za vzgojiteljice. Pridobljenih bo preko 590 m² novih površin v prizidku in v starem delu obnovljenih skoraj 250 m². Glede na sedanjo prostorsko stisko v vrtcu se dogovarjamo z izvajalcem, da bodo večino hrupnih del izvajali v času, ko vrtec ne bo obratoval oziroma se bomo morali prilagajati tudi na dela izven rednega delovnega časa, tako tudi vodooskrba s toplo vodo in ogrevanje v obstoječem delu vrtca med gradnjo ne sme biti moteno. Tudi zaposleni si bodo prizadevali, da bi teklo delo tako v šoli kot v vrtcu čimbolj nemoteno. Hrana za vse oddelke vrtca se bo letos še naprej pripravljala v kuhinji vrtca.

Pogodbena vrednost objekta znaša 173 mio SIT, pri čemer 40 % vrednosti krije država v letošnjem in naslednjem letu. V tej ceni pa ni zajete opreme in igral, kar bomo razpisali in izbrali dobavitelja v naslednjem letu.

Prepričani smo, da bo izvajalec del dela izvedel po pogodbi in na osnovi potrjenega terminskega plana zaključil z gradnjo do junija prihodnje leto. Tako bomo pripomogli k veselju staršev za sprejem v organizirano varstvo še večjega števila malčkov.

V času gradnje bomo **pogrešali igrišče in seveda - tako starši kot zaposleni - parkirne prostore.** Vsi skupaj se veselimo novega vrtca in že težko čakamo, da bo zgrajen.

M. BRICL, E. KARAŽIJA

Mladi potniki spet na cesti

Šolarji so ob izidu našega glasila že nekaj dni v šolskih klopeh. Tako kot drugje, so počitnice našim prehitro menile, nekaj pa jih je verjetno že težko čakalo, kdaj se bodo odprla šolska vrata.

V času počitnic smo tisti, ki smo odgovorni za normalen potek pouka, predvsem za prevoze šolarjev, imeli kar precej dela. Predstavniki šole, občine, Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu in izvajalec šolskih prevozov smo se sestali in pregledali število otrok in šolske proge, po katerih se vozijo naši šolarji. Samo s kombiji se bo letos vozilo dvajset otrok več kot lani. Delovna skupina je znova preučila vse šolske poti, upoštevala normative šolskega ministrstva za določitev nevarnih šolskih poti, se seznanila z dejanskim stanjem na cestah, upoštevala termine in prostorske zmogljivosti vozil. Ker se prevoznik zaveda odgovornosti in želi pomagati pri organiziranosti prevozov kar se da, je kupil tudi nov 30 sedežni avtobus, ki bo prevažal šolarje predvsem iz nižinskih delov občine. Posebna pozornost je posvečena prvošolčkom. Prav pri tem je precej težav, saj naše ceste, predvsem v višje ležečih predelih, za enkrat še ne omogočajo povsod varnega prevoza in morajo zato starši poskrbeti za spremstvo šolarja do vstopnega mesta v šolski kombi. Nekaj dodatnega dela so povzročili tudi nekateri starši, ki so se šele proti koncu avgusta odločili, da se bo njihov prvošolček vozil s kombijem. Zato bo treba organizirati nekaj dodatnih šolskih prog. Vsi odgovorni se bomo prizadevali, da bomo, kolikor se bo dalo, najbolje poskrbeli za šolske prevoze, računamo pa seveda tudi na sodelovanje in razumevanje vseh staršev.

Veliko otrok obiskuje šolo z rednimi KAM-BUS-ovimi avtobusi, zato bomo podrobnejšo informacijo o šolskih progah in število vozačev sporočili v naslednji številki, saj se septembra šele dokončno oblikujejo skupine.

S. V.

Ekološki otoki – ločeno zbiranje odpadkov

Skrb za čisto in urejeno okolje je ena od pomembnejših nalog vsakega posameznika. Nepravilno odloženi odpadki, ki se kopičijo na divjih odlagališčih, kazijo podobo naše občine. Pomembno je, da jih ne odlagamo kjerkoli, ampak jih odložimo v za to namenjene zabojnike. Ekološki otoki niso namenjeni zbirališču odpadkov in kopičenju odvečnih stvari pri hiši, pač pa zbiranju točno določenih odpadkov, ki se kasneje lahko reciklirajo.

V letošnjem letu nameravamo zgraditi ŠTIRI (glede na razpoložljiva sredstva v proračunu) ekološke otoke, na katerih boste lahko odlagali ločeno odpadke. Ekološki otok sestavljajo trije zabojniki s posebnimi pokrovi, ki ne dovoljujejo odlaganja neprimernih odpadkov.

V zabojnik za **papir**

- **sodijo**: časopisi, revije, zvezki, knjige, prospekti, katalogi, pisma, pisemski, ovojni, embalažni, računalniški in pisarniški papir,

- **ne sodijo**: umazan odpadni papir, celofan, staniol, tetra pak, papir jedilnega pribora, zidne tapete, vreče za cement oziroma krmo, higienski papir, lepilni trakovi, embalaža od pijač.

V zabojnik za **pločevinke in plastenke**

- **sodijo**: pločevinke razne za pijačo, plastenke za pijačo

- **ne sodijo**: plastenke za nevarne snovi (kemikalije, zdravila, čistila), plastenke olja, konzerve.

Lokacijo ekološkega otoka v Pečah so krajan predlagali in izbrali sami, prav tako so ga tudi uredili s prostovoljnim delom.

Denar tudi za obnovo vodovoda

Tudi v letošnjem letu bomo reševali problematiko dotrajane vodovodnega sistema. Zaradi dotrajanih cevi prihaja do velikih izgub. Stare salonitne vodovodne cevi pa so tudi zdravstveno in sanitarno oporečne.

Občina bo v prihodnjih mesecih obnovila sekundarni javni vodovod Drtija-Češnjice in odsek v smeri Podbrdo.

Po predhodnem geodetskem posnetku terena smo pridobili projekte za izvedbo zamenjave cevovoda na omenjenem odseku. Trenutno smo v pridobivanju ponudb in izbiri izvajalca internega javnega razpisa za vzdrževalna dela.

FK

V zabojnik za **steklo**

- **sodijo**: steklenice in stekleničke, kozarci za vlaganje, razbiti kozarci in steklenice, druge steklene posode

- **ne sodijo**: ogledala, kristal, steklo svetil, okensko steklo, armirano in svinčeno steklo, neonske in halogenske cevi.

Pri določanju lokacije smo upoštevali čim lažji dostop in možnost ustavljanja vozila brez oviranja prometa. Trenutno sta postavljena dva, in sicer v Pečah in Moravčah.

V eni od prihodnjih števil pa vas bomo obvestili še o preostalih dveh lokacijah.

Občina ne postavlja ekoloških otokov, ker je to moderno, ampak zaradi zavedanja in ozaveščanja sodobnega človeka, kako naj odgovorno ravna z odpadki in prispeva k ohranjanju okolja.

Naj ločeno zbiranje odpadkov postane Vaš vsakdan.

F.K.

Obnova cest v letošnjem letu

Tudi letošnji občinski proračun namenja precej denarja za obnovo dotrajanih in preozkih občinskih cest. Pri sestavi proračuna smo poskušali upoštevati čim več takih odsekov, da bi z nadaljevanjem ali dokončanjem začetih del v prejšnjih letih tako preprečili poškodbe na nedokončanih odsekih in s tem znižali vzdrževalne stroške. V naslednjih letih želimo zaključiti z obnovami povezovalnih cest proti litijski občini in podobno tudi proti Dolu preko Senožeti in Križevske vasi predvsem zaradi večje varnosti šolskih prevozov.

Letos bomo smotno porabili denar za nadaljevanje obnove cestnih odsekov iz Zg. Prekra proti Ribčam in proti Dešnu. Izvajalca sta že izbrana na osnovi vseh pridobljenih potrebnih dokumentov in izvedenega javnega razpisa malih vrednosti. Oba potrjujeta pričetek del letos v začetku septembra.

Za ostale cestne odseke so javni razpisi še v zaključni fazi, torej so v večini primerov že znani in potrjeni odseki za obnovo, izdelani popisi del s skicami in rešeno odvodnjavanje. Obstajajo pa še zadržki, kot so urejanje postopkov z lastniki zemljišč predvsem notarsko overjene odstopne pogodbe ali še v fazi geodetskih odmer cestnega sveta z določitvijo površin odstopnih zemljišč. Predvsem ti postopki nam vzamejo veliko časa, ker so izdaje odločb na Geodetski upravi RS, izpostava Domžale, dolgotrajne. Geodetske storitve pa so tudi zelo drage. To še izvajamo na odsekih v Drtiji, v Gabrjah na »levi« trasi nad Čajžem in podobno tudi v Gori pri Pečah, odsek Log, na cestah v Selce in proti Sv. Andreju.

Prepričani smo, da bomo uspeli pridobiti manjkajoče dokumente in izvesti obnove še do konca letošnje gradbene sezone.

M. BRICL

Ponovno o suši

Ministrstvo za obrambo, Uprava za zaščito in reševanje, Izpostava Ljubljana je vse občine z dopisom dne, 26.8.2003, obvestila, da lahko vsi, ki do sedaj še niso prijavili škode po letošnji suši, to naredijo še naknadno, vendar ne za kulture, ki so se ocenjevale v juliju in so že spravljene. Ocena škode se bo opravila za vse površine, večje od 1 ha njiv ali vrtov ali 2 ha travnikov ali ekstenzivnih sadovnjakov ali 4 ha pašnikov ali 0,25 ha plantažnih sadovnjakov.

Občina Moravče je 209 vlog, ki so bile vložene pravočasno in upravičeno, poslala skupaj z izdelano analizo poškodovanosti na Upravo RS za zaščito in reševanje, Izpostava Ljubljana, do prvega določenega roka, to je do 31.7. 2003.

Kot smo kmete že obvestili, smo podatke o suši morali do 19.8.2003 poslati tudi na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je to zahtevalo od občin z dopisom 18.8.2003. Isto ministrstvo je dne 22.8.2003 tudi sporočilo občinam, da bodo upravičenci za dodelitev koruze iz blagovnih rezerv tisti kmetje, ki so pravočasno in upravičeno vložili svoje zahtevke in jih je obravnavala občinska komisija za ogled in oceno škode po suši ter podatke posredovala Upravi RS za zaščito in reševanje, Izpostava Ljubljana. Obenem smo občine morale izbrati pooblaščenega izvajalca delitve koruze, kar je na predlog občine sprejela KGZ Moravče. Na Zadruzi in Občini je bilo moč dobiti tudi ustrezne obrazce, ki jih je pripravilo kmetijsko ministrstvo in so jih zainteresirani kmetje za nakup koruze morali poslati do 29.8.2003 na Agencijo za kmetijske trge in razvoj podeželja.

Obenem se je oglasilo še nekaj kmetov, ki zaradi različnih vzrokov škode po suši v prvem roku niso prijavili, sedaj pa bi jo želeli prijaviti.

Dne 26.8. 2003 je Uprava RS za zaščito in reševanje, Izpostava Ljubljana, občine obvestila, da je **možna še dodatna prijava škode po suši**. V skladu z 2.členom Uredbe o postopku delitve koruze imetnikom rejnih živali iz blagovnih rezerv RS zaradi omilitve posledic škode po suši v letu 2003 (Uradni list RS št. 82) ti vlagatelji niso upravičeni do nakupa koruze iz blagovnih rezerv.

V dogovoru s predsednikom občinske komisije za pregled in oceno škode po suši, je zato možno vložiti naknadne zahtevke

še do vključno petka, 12. 9. 2003, do 12. ure na Občino Moravče,

kjer je moč dobiti tudi obrazce za prijavo. Komisija si bo škodo ogledala na terenu in jo ocenila. Prav tako bo v skladu z navodilom Uprave RS za zaščito in reševanje, Izpostava Ljubljana, z dne 22.8.2003 občinska komisija še enkrat pregledala vse vloge, ki so bile vložene pravočasno in upravičeno in bo upoštevala povečanje suše in izdelala dokončno oceno poškodovanosti kultur. Tako obdelane vloge bo Občina poslala nato na Upravo RS za zaščito in reševanje, Izpostava Ljubljana, kjer jih bo pregledala regijska komisija za oceno škode po naravnih nesrečah.

Upamo in želimo, da bodo vsi ti postopki, ki so zahtevali veliko truda in časa vseh, ki so vključeni vanje, rodili uspehe in bodo upravičenci dobili primerno odškodnino zaradi zmanjšanih pridelkov in tako vsaj delno omilili posledice letošnje suše.

S.V.

Občina Moravče

OBVESTILO

Obveščamo vse, ki nameravajo vložiti prijave na objavljen razpis za dodeljevanje proračunskih sredstev za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v občini Moravče, objavljenem v Novicah iz Moravske doline, L IV, št. 6, str. 8, 9, da je rok za oddajo vlog je skrajšan do vključno 15. septembra in ne do 30. septembra, kot je bilo objavljeno. Nepopolno vlogo lahko dopolnite do vključno 23. septembra 2003.

Kmetje, ki so kupili hladilne naprave za mleko od drugih kmetov in nimajo računa proizvajalca oz. trgovca, morajo priložiti k vlogi notarsko overjeno kupoprodajno pogodbo.

Pohitite torej in ne pozabite:

15. september je zadnji dan za oddajo prijav.

Občinska uprava

Jedilne bučke rastejo z ljubeznijo

»Pridelek ni bogat, je pa velik,« nas je na ogled svojih bučk vabila upokojenka Terezija Kokalj iz Stegen. In kaj smo lahko videli! Na vrtu zakoncev Kokalj je zrastle jedilna buča v dolžini 1 metra, ki tehta kar 4,5 kg, drugi primerek je dolg 0,7 metra in tehta 4 kg. Seme izvira s Švedske, sadeži pa so bio pridelani.

Lastnika bučk nameravata nastopiti na tradicionalni vse-slovenski Bučarijadi, ki bo 12.10. v Zalogu pri Cerkljah na Gorenjskem. Želimo jima veliko uspeha!

Po zapisu Jožeta Novaka

Skakalni klub Termit Moravče je povabil predsednike nekaterih odborov in župano na ogled letnega skakalnega centra v Beljaku. Že nekaj let namreč klub goji zamisel, da bi tudi pri nas zgradili skakalni center. Če pa bo iz te moke tudi kaj kruha, bo pokazal čas.

BRANKA BIZJAN

Srečanje turističnih vasi Slovenije in zamejstva NARIN 2003

Na zdaj že tradicionalno srečanje turističnih krajev, ki svoje razvojne programe pripravljajo na osnovi projektov CRPOV je bila povabljen tudi Občina Moravče.

Organizacija je stekla in v nedeljo, 20.7.2003, so v Narin odpotovali predstavniki Rokodelcev Moravske doline, Društva podeželskih žena, Trio študent in Občine Moravče.

Po prihodu v Narin so na stojnico razstavili rokodelske izdelke, promocijski material občine Moravče in dobrote, ki so jih napakle članice društva podeželskih žena.

V povorki je sodelovalo petnajst gostujočih krajev, ki so predstavili delo in življenje v krajih, iz katerih so prišli. V besedi je direktorica občinske uprave predstavila našo občino, Trio študent pa je zaigral poskočni melodiji.

Kot vedno, je bila stojnica občine Moravče zelo zanimiva, obiskovalci so si ogledovali izdelke rokodelcev, poizkušali dobrote iz moravških kmetij, za veselo vzdušje pa je poskrbel Trio študent s svojo glasbo, katerim so se pridružili tudi glasbeniki drugih skupin in veselo igrali do poznih ur ter tako odlično prispevali k še eni uspešni turistični predstavitvi Moravske doline.

BRANKA BIZJAN

Spodnja Javrošica ima 100-letnika

Z vsem spoštovanjem smo dne, 21. 6. 2003, proslavili 100. rojstni dan g. Alojza Kostanjška iz Ljubljane, ki že 32 let s svojo ženo Jožo preživlja vsako poletje v počitniški hišici v Sp. Javrošici. Kot 20-letni mladenič se je iz domačih Brežic preselil v Ljubljano, se zaposlil najprej kot vrtnar in pozneje kot kletar v ljubljanski »Šestici«. Svojo vedrino in prisebnost je pogumno nosil skozi obe svetovni vojni, skozi smrti vseh svojih 11. bratov, sester in vseh bližnjih ter nam ju je v veliko veselje pokazal tudi na praznovanju svojega 100. rojstnega dne.

S svojim močnim glasom nam je zapel nekaj starih slovenskih pesmi, krajani pa smo mu v spomin podarili lepo sliko slikarke Inge Ivartnik, ki je na platnu upodobila njegovo počitniško hišico. Ob hrani, pijači in plesu smo se veselili dolgo v noč, prav tako tudi otroci, ki so slavljenju zapeli in zaplesali. Bilo je lepo in ganljivo.

Gospod Kostanjšek, želimo vam še veliko zdravih počitnic v Sp. Javrošici in ne zamerite, da si vaših 100 let s ponosom lastimo tudi mi!

BRANKA LANGERHOLC, foto Joža Žuna

Svetovni kongres čebelarjev »APIMONDIA 2003«

Ob svetovnem kongresu čebelarjev »Apimondiji 2003« se je del prireditev odvijalo tudi na Brdu pri Lukovici. Na povabilo Občine Lukovica so na spremljajočih prireditvah na Brdu pri Lukovici sodelovala tudi društva sosednjih občin.

Moravče so zastopali Rokodelci moravske doline, članice Društva podeželskih žena in Čebelarstvo društvo.

Na dveh stojnicah so obiskovalci iz vseh držav sveta z velikim veseljem in užitkom poizkušali dobrote, ki so jih spekle moravske gospodinje, prav tako jim je dobro dela medica čebelarjev, nato pa so si na stojnici kupili še izdelke moravških rokodelcev in jih odnesli v svoje domovine.

BRANKA BIZJAN

Na 25. kmečkem prazniku z Društvom podeželske mladine Moravče

Konjeniški klub Jurij Vega je otvoril kmečki praznik s povorko, kjer so ponesli slovensko in moravsko zastavo ter zastavo našega društva.

Tako smo se letošnji organizatorji pripeljali do prireditvenega prostora.

Tudi družine so predstavile, kako so včasih domov spravljali seno in kako so otroci kot postirji pasli koze.

Da še obstajajo gasilci, ki imajo tudi zelo staro brizgalnico so dokazali gasilci iz Stegn.

V zadnjih dveh mesecih smo imeli največ sestankov, in sicer vsak teden tudi po dva. V zadnjih nekaj dneh pred 27. julijem smo nekateri imeli celo dopust, da smo vse pripravili brezhibno. V soboto popoldne in nedeljo dopoldne smo uredili prireditveni prostor in parkirišča. Že okoli druge ure so prihajali prvi obiskovalci in nastopajoči v povorki. Ob 15.30 se je uradno pričel uradni del prireditve s povorko. Na začetku smo praznik otvorili, ko so skozi Moravče člani Konjeniškega kluba Jurij Vega ponesli zastavo Republike Slovenije, tej je sledila zastava Občine Moravče in nenazadnje je sledila nova zastava Društva podeželske mladine Moravče, katerim pa so sledili še ostali moravški konjeniki. Za njimi so se na prizorišče pripeljali letošnji organizatorji prireditve in sicer v sestavi: Janez Majdič, Nuša Cajhen- predsednica društva, Franci Urbanija- organizator in vodja prireditve, Branka Ravnikar in Igor Vidergar- podpredsednik za kmetijstvo in sodelovanje s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije na ZSPM- vsi člani DPM Moravče. Sodelovala je tudi Godba Moravče. Le-tem so sledile posamezne vasi in posamezniki, predstavile so se tudi družine, ki so predstavljale družinska dela v starih časih, sodelovali so konjeniki iz Lukovice, narodne noše iz TD Jarše - Rodica in drugod. Svoj nastop so prikazali tudi lovci iz Lovske družine Moravče, pa Društvo krajanov Spodnjega in Zgornjega Tuštanja in vaščani Javorščice, niso manjkali vasovalci VBK družine in pritrkovalci z Brda ter TD Preserije pri Lukovici, lahko smo videli tudi člane iz DPM Kamnik, DPM Maribor in DPM Mežiške doline, kateri so v Moravče prišli kar z avtobusom. Na povorki smo tako lahko videli, kako so včasih mlatili žito in prešali jabolka, pa pastirje, ki so imeli s seboj koze, videli smo tudi, kako v Mariboru praznujejo zaključek trgatve, videli pa smo tudi prikaz žaganja hloda, pa šivilje, čevljarje,... in še bi lahko naštevali. Nastopajočih v letošnji povorki je bilo 392, kar je bilo nad pričakovanji, saj smo nazadnje povorko v Moravčah organizirali in videli leta 2000. Sicer pa tisti, ki ste si vse to v Moravčah ogledali na dan samega praznika, lahko potrdite, da ste videli veliko zanimivega. Ko je bila povorka končana se je na prireditvenem prostoru že slišala glasba. Igral je ansambel Mladi Dolenjci. Po prvi glasbeni točki je sledil krajši kul-

Da je res »VROČINA IN PRAH« so nam prikazali člani Društva krajanov Spodnjega in Zgornjega Tuštanja, ko so prikazali obdelavo pšenice.

turni program, katerega je vodil, kot tudi povorko Pavle Ravnohrib in so sodelovali moravska godba in folklorna skupina, ki je na sam kmečki praznik prišla s Koroške. S svojim obiskom nas je počastila ter gostom in obiskovalcem namenila nekaj prijaznih besed županja Občine Moravčega. Ljudmila Novak, le-tej pa so sledile podelitve priznanj vsem nastopajočim skupinam in posameznikom v povorki ter vsem tistim društvom, ki so nam pomagala pri organizaciji in izpeljavi 25. Kmečkega praznika v Moravčah. Dan se je prevesil v noč, Mladi Dolenjci pa so kar igrali in igrali, čeprav jim je njihov čas potekel, so svoj program podaljšali kar za dve uri, saj so na koncu dejali: »Res je, da igramo v teh krajih prvič, vendar v letošnjem letu še nismo imeli tako zadovoljnih in veselih obiskovalcev na naših veselnicah, kjer smo igrali.« In še dodali: »Moravčani so zanimivi in veseli ljudje, predvsem pa, da ne delajo izjem med eno in drugo glasbo. So vsestranski, prilagodljivi.«.

Bili smo priča tudi manjši nesreči, saj se je en gospod malo prevrnil in si razbil ličnico. Nudili smo mu zdravniško pomoč, poskrbeli zanj in ga odpeljali domov. Naj se na koncu še javno opravičimo Občini Moravče, ker smo na svojo roko spremenili traso povorke, ker smo pridržali kot prijetno skrivnost. Opravičili pa bi se tudi vsem tistim, ki imajo hiše ob

poti, kjer je potekala povorka in so jim nastopajoči pred vhode nametali slamo, kakšne veje dreves, jim vhode zasuli z zrni pšenice,... Radi pa bi se tudi opravičili vsem nastopajočim, gostom in obiskovalcem, da so bili nekaj časa žejni, a smo stvar uspešno rešili.

Ob tej priložnosti bi se radi iskreno zahvalili našim staršem, da so nam stali ob strani, nas spodbujali pri našem delu. Zahvaljujemo se tudi vsem, ki so nam na kakršenkoli način pomagali, hvala vsem sponzorjem in donatorjem ter nastopajočim v povorki. Zahvala pa grede tudi DPŽ Moravče, da so letos prevzele

Kulturni dom in v njem pripravile zanimivo razstavo. Hvala tudi vsem drugim društvom, organizacijam in posameznikom, ki ste priskočili na pomoč pri izvedbi tako velikega projekta, ki je našo občino gotovo predstavil v lepi luči, kar pa nam je uspelo tudi zato, ker smo z roko v roki pripravljali vse potrebno.

Sedaj, ko smo zaključili s to prireditvijo smo si zaslužili malo oddiha, že pa se pripravljamo na vsakoletno strokovno ekskurzijo, ki smo si jo letos še posebej zaslužili in nas bo popeljala na Primorsko. Nekateri naši člani bodo v začetku septembra odšli z ZSPM v Španijo

- natančneje v Baskijo, kjer bo potekalo tekmovanje koscev in kosic. Sledilo bo še nekaj seminarjev, delavnih akcij, miklavževanje,... In ker bo leto kmalu naokoli se bomo pripravili tudi na naš redni Občni zbor društva.

Pa še to. Vedno nam lahko tudi pišete, nas v pismih pohvalite ali pa pograjate, nam svetujete ali pa prosite za pomoč. NAŠ NASLOV: Društvo podeželske mladine Moravče, Vegova ulica 7, 1251 Moravče.

NUŠA CAJHEN,
predsednica DPM Moravče

25. kmečki praznik skozi fotografski objektiv

Na letošnjem kmečkem prazniku so sodelovali tudi Rokodelci moravške doline in Dušrvo podeželskih žena. Skupaj so pripravili razstavo od zrnja do kruha in peciva ter razstavo pridnih rok moravških rokodelcev. V avli kulturnega doma so obiskovalci dobrote lahko poizkušali in jih tudi kupili. Kaj več pa naj povedo fotografije!

BRANKA BIZJAN

Žetev se prične s pripravo orodja

Peka kruha

Razstava jedi iz moke

Spravilo krompirja

18. spominski pohod ZVVS, SEVER, ZZB NOV in ZSČ na Triglav

Na 18. spominski pohod na Triglav se je 10.7.2003 odpravilo tudi trideset članov območnega združenja Veteranov vojne za Slovenijo Domžale. Svoj pohod so začeli v dolini Krme in prijetno utrujeni od hoje in obujanja spominov prenočili v Staničevi koči. Naslednje jutro so se zgodaj odpravili proti Kredarici in naprej na Triglav. Na sončnem Triglavu so izobesili državno zastavo na štirimetrskem drogu, ki je ponosno plapolala v vetru, občinske pa so krasile Aljažev stolp, pohodniki pa so ponosno zapeli državno himno, tako je bilo vzdušje res svečano. V poznih popoldanskih urah je bila skupaj z drugimi pohodniki iz vse Slovenije organizirana proslava na Kredarici, kjer je bilo veliko pohodnikov s prapori. Ponosni so ugotovili, da bi se, če bi bilo treba, ponovno borili za svojo domovino Slovenijo. Naslednje jutro so zgodaj odhajali proti Vodniški koči in Rudnem polju, kjer se je zbralo vseh 500 pohodnikov in gostov na centralni proslavi v počastitev 60. obletnice Prešernove brigade. Tudi tu je bilo v slavnostnem govoru poudarjeno, da smo ponosni, da imamo končno svojo samostojno in neodvisno Slovenijo, za katero se bodo še borili, če bo potrebno. Po zaključku proslave je bilo še družabno srečanje, na katerem so se pohodniki ob zvokih ansambla veselo zavrteli in v večernih urah vračali domov.

BRANKA BIZJAN, veteranka

PGD Krašče ima novo orodno vozilo

V Kraščah je bila v soboto, 16. avgusta, ob 65. obletnici delovanja tamkajšnjega gasilskega društva slovesnost s prevzemom novega orodnega avtomobila. Na prireditvi se je zbralo kar 17 sosednjih gasilskih društev, ki so v organizaciji domačih gasilcev pripravili ob pričetku prireditve tudi gasilsko parado.

Na čelu s praporščaki in Pihalno godbo Moravče je povorka krenila proti prireditvenemu prostoru s častnimi gosti. Po formiranju gasilskih vrst in predanemu raportu je sledil slavnostni program. Kot prvi govornik je nastopil predsednik PGD Krašče Jože Kudeljnjak, ki je predstavil potek priprav in samo realizacijo nakupa avtomobila. Med drugim je pomembno dediščino gasilstva na Slovenskem predstavil tudi predsednik Gasilske zveze Moravče Ivan Vidic. Prav tako je pomembnost gasilstva in sodelovanje Občine z gasilci omenila županja Ljudmila Novak. Širši, slovenski oz. državni pomen gasilstva, je v svojem nastopu pojasnil tudi predstavnik Gasilske zveze Slovenije Jože Berlec. Gasilsko društvo Krašče se je s posebnimi priznanji in zahvalami za

hvalilo vsem, ki so kakorkoli pomagali pri nakupu novega avtomobila. Tako je bilo s strani društva podeljenih pet zahval, priznanja Gasilske zveze Moravče je prejelo 9 dobitnikov in PGD Krašče. Republiška priznanja GZ Slovenije pa so prejeli: Boštjan Stražar, Rok Vozel, Stanislav Brodar, Peter Svetlin, Ivo Kofolj, Aleš Vidic, Jože Klopčič, Jože Kudeljnjak, Štefan Jamšek in Ivan Vidic.

V nadaljevanju je sledil najbolj slavnostni trenutek prireditve - prevzem in blagoslovitev vozila, ki ga je opravil domači župnik Viktor Primožič.

Po blagoslovitvi novega avtomobila, predaji ključev in demonstracijski vožnji je ob zvokih moravških godbenikov sledila zdravica. Botra novega gasilskega avtomobila Marinka in Feliks Lukati sta ob spremstvu častnih gostov slovesno

predala kraškim gasilcem avto v uporabo.

Ob odpovedi programa voditeljice Bernarde Mal, ki je z izbranimi besedami vodila celotno prireditev, je častni postroj gasilcev z odhodom s prireditvenega prostora zaključil prvi del praznovanja.

Z nekaj zaključnimi akordi Pihalne godbe je v nadaljevanju sledilo družabno srečanje z ansamblom Viharnik, ki so ga na bolj sproščen način proslavili gasilci in nazdravili novi pridobitvi. Naj mnoge izrečene želje po varni in srečni vožnji z novim vozilom in čim manj interventnih voženj bodo izpolnjene.

KOKALJ, MAL, foto Aco Majhenič

Nakup drage gasilske opreme je za vsako društvo, ki se loti tega projekta, zahtevno opravilo in sleherni član mora postoriti kaj, da se načrtovano tudi uresniči. Vozilo je stalo 13,5 milijona, od tega je 8,5 mio. prispevala Občina, 5 mio. so zbrali v društvu člani s prispevki krajanov, sponzorjev in donatorjev. Nadgradnjo vozila je izvedlo podjetje AS-BUS Domžale. Avtomobil znamke Volkswagen LT 2.8 TDI z močjo 116 KW je bil dan v nadgradnjo in po gasilski tipizaciji opremljen v gasilsko orodno vozilo

GV V 1. V vozilo je vgrajena osnovna oprema za gašenje: motorna brizgalna Rosenbauer, 500-litrska cisterna za vodo in visokotlačna črpalka. Ima 9 sedežev. Poleg osebne zaščitne opreme in ostalih pripadajočih elementov je še agregat, motorna žaga, mešalec penila, kar je najnujnejše za izvajanje intervencije. Kraški gasilci se zavedajo, da je danes požar ali druga intervencija zahteven in nevaren poseg, zato bodo tudi v prihodnje skrbeli za posodobitev opreme in sledili novim tehnikam interveniranja.

Člani PGD Krašče so nekaj dni pred slovesnostjo izvedli gasilsko vajo gašenja obrata Plastika Dvorje.

Poveljnik GZ Moravče Herman Šlibar, podpoveljnik Anton Burja in poveljnik PGD Krašče Jure Božjak ob prihodu na kraj požara v prvem posvetu.

Po vaji so izvajalci pozorno poslušali analizo, ki jo je podal poveljnik GZ Moravče. Na napakah se učimo, z izkušnjami oz. vajami pa svoje znanje utrjujemo.

Namen vaje je bil izkoristiti čim cenejše vodne vire, kar je bil opuščen vodnjak s kapnico kot prva ali »udarna voda«, nato so se poslužili črpanja iz Rače.

JOŽE KLOPČIČ
za PGD Krašče

To je bila le vaja in gasilca sta se raje odločila za zalivanje izsušenega travnika, kot pa vodni curek usmerila v poslopje.

Prostovoljno gasilsko društvo Krašče se za nabavo novega vozila in praznovanje 65-letnice zahvaljuje za izkazano pomoč.

Vsem krajanom in prijateljem gasilstva, Občini Moravče, županji Milki Novak, Občinskim svetnikom, botroma vozila Marinki in Feliksi Lukati, župniku Viktorju Primožič, povezovalki programa Bernardi Mal, Pihalni godbi Moravče, Milanu Kokalju, GZ Moravče, GZ Slovenije, vsem gasilskim društvom, ter vsem ki ste karkoli pripomogli, da je prireditev uspela, in predvsem temu, da smo prišli do novega gasilskega vozila, katero bo lahko nam v zahvalo služilo, če bomo pomoči potrebni.

HVALA LEPA

Kraški gasilci

Tekmovati je odgovorno, smeјati se pa zdravo

PGD Vrhpolje je v soboto, 12. julija 2003, organiziralo že tradicionalno tekmovanje na preko sto let stari ročni brizgalni. Tekmovanja se je udeležilo 15 ekip iz gasilskih zvez Lukovica in Moravče. Med ekipami je bila tudi ženska. Na tem tekmovanju je zmagala ekipa PGD Vrhpolje-enota Stegne, drugi so bili člani PGD Peče, tretje mesto so osvojili člani PGD Vrhpolje-3, med ženskami pa so pokal za prvo mesto osvojile članice PGD Trojanje. Prehodni pokal je ostal v domačem društvu. Tekmovanje si je ogledala tudi županja ga. Milka Novak, ki je podelila pokale. Pohvalila je vse nastopajoče in organizatorje. Ob tej priliki bi se še zahvalili sponzorjem, ki so prispevali sredstva, da smo to

tekmovanje izvedli. Že sedaj pa vabimo na naslednje tekmovanje tudi tiste, ki ste se do sedaj še obotavljali.

IVAN LEBAR, tajnik PGD Vrhpolje

Po 78 letih z gradu Tuštanj znova odmevajo zvonovi

V nedeljo, 14. julija, je bila na gradu Tuštanj slovesna posvetitev novih zvonov, ki so utihnili pred 78 leti. Zvonova sta bila med 1. svetovno vojno vzeta za potrebe vojne in tako je po vseh teh letih sedanjemu lastniku gradu uspelo, da bodo zvonovi ponovno pozvanjali iz gradu Tuštanj.

Nedeljsko slovesnost je ob sodelovanju ostalih duhovnikov vodil ljubljanski nadškof in metropolit dr. Franc Rode. Na slovesnosti sta bila prisotna tudi župan Občine Lukovica Matej Kotnik in županja Občine Moravče Ljudmila Novak.

Nadškof se je s svojim spremstvom pripeljal na kočiji z Vrhpolj. Po posvetitvi zvonov in tradicionalnim udarjanju botrov po zvonovih je sledilo bogoslužje, na katerem se je z vrhpoljskim cerkvenim zborom, orkestrom in solisti Slovenskega komornega zbora izvajala Mazartova maša. V zelo dobri akustiki grajskega atrija je izvajanje vseh glasbenikov ustvarilo pravo vzdušje, tako so bili zvonovi dani v svoj uporabni namen kar najbolj slovesno.

Zvonova sta bila izdelana v tovarni Feniks v Žalcu. Prvi zvon tehta 130 kg in je posvečen Janezu Nepomuku, po katerem nosi ime tudi grajska kapela. Drugi zvon tehta 80 kg in je posvečen zavetnici sv. Ani. Pri nabavi obeh zvonov so bili darežljivi mnogi darovalci in tudi domačini, vaščani okoliških vasi, ki so prispevali svoj delež. Posebno so se izkazali vaščani Tuštanj, ki so poleg darov zelo veliko pomagali pri pripravi nedeljske slovesnosti.

Že v letu 1766 je bil na gradu zvon posvečen sv. Janezu in Mariji. Drugi

zvon pa je bil leta 1808 posvečen sv. Katarini. Po vseh teh letih je nedeljska slovesnost le potrdila človeško moč in voljo, da se z veliko dobre volje in sodelovanjem uresniči vsaka želja, ki ima svoj dober namen.

M.KOKALJ, foto Mal

Nova podoba Frfravovega znamenja

V petek, 15. avgusta, je bila slovesna blagoslovitev zaključka prenovitvenih del Frfravovega znamenja. Znamenje je staro preko 100 let. Prvotno je stalo na nasprotni strani ceste in so ga, po pripovedovanju, postavili Lavričevi oz. Bergantovi iz Krašč. Znamenje je poslikano s freskami sv. Andreja in sv. Jožefa z Jezusom v naročju. Kdo je to znamenje sezidal ni znano, prvotno poslikavo je napravil slikarski umetnik Mrčun iz Bišč. Znano pa je, da je bil kip Marije, ki je odlitek iz gipsa, pripeljan z Bavarske. Da ne bi zob časa preveč poškodoval tega znamenja, so se Bergantovi odločili za prenovo. Prenovo je opravil slikarski mojster iz Ljutomera, ki je dober poznavalec podobarstva na Slovenskem. S poslikavo in ureditvijo okolice so bila obnovitvena dela zaključena in kapelica je bila pripravljena za blagoslov, ki ga je opravil domači župnik Viktor Primožič.

Prisotno občinstvo in narodne noše so s svojim obiskom še polepšale praznični dogodek in ob gostoljubnosti Bergantovih dali blagoslovitvi še dodaten pomen.

V pozno popoldne so se vsi zbrani ob kozarčku in ob postrežbi gostilne Frfrav zadržali v prijetnem druženju ter zadovoljni, da je v vasi še vedno prisotna dobra medsosedska klima, zapuščali Bergantovo domačijo.

MILAN KOKALJ, foto Franci Kos

Spominska svečanost ob obletnici požiga zlatopoljskih vasi, Korena in Hrastnika pod Limbarsko goro

V soboto, 2. 8. 2003, ob 10. uri je bila pri spomeniku žrtvam požiga vasi Hrastnik pod Limbarsko goro svečanost ob 60-letnici požiga zlatopoljskih vasi, Korena in Hrastnika pod Limbarsko goro. Skupine pohodnikov so na kraj svečanosti prihajale že od ranih jutranjih ur, udeleženci iz daljne okolice pa so prišli na kraj z avtobusi in osebnimi avtomobili, tako da je bilo ob pričetku svečanosti okrog spomenika zbranih več sto obiskovalcev, ki so želeli počastiti ta pomemben in dramatičen dogodek iz obdobja narodno osvobodilne borbe slovenskega naroda. Svečanost prireditve je potrdil tudi vod Veteranov za Slovenijo ter množica praporov bližnjih in daljnih združenj borcev v NOB.

Prireditelj tega svečanega srečanja so bile organizacije Zveze borcev iz Moravč, Lukovice in Društvo izgnancev Domžale, ki so za svečanega govornika povabili škofa dr. Vekoslava Grmiča in ta se je vabilu dostojanstveno odzval in svečanost obeležil z zelo prepričljivim in z vrsto konkretnih podatkov podkrepjenim govorom, katerega prepričljivost so prisotni poslušalci prekinili z večkratnim spontanim ploskanjem in pritrdili njegovim poudarkom v govoru.

Zaradi splošne sporočilnosti in aktualnosti njegovega govora je le-tega vredno v celoti objaviti. (Uredniški odbor se je odločil, da objavi povzetek celotnega, 4 tipkane strani obsegajočega, slavnostnega govora.) Vsem, ki ga bodo prebrali, je to lahko v tehten premislek o naših skupnih ravnanjih tako v naši občini kot širše v slovenski domovini in predvsem poduk za vnaprej.

Svečano prireditev so domiselno dopolnili nastopi moravške godbe, Moškega pevskega zbora Tine Kos, recitatorja izvirne pesmi Franca Ravnikarja in recitatorska skupina OŠ Moravče ter upokojenski pevski zbor iz Moravč ob povezovanju prireditve g. Antona Pakja.

Po prireditvi je bilo tovariško srečanje ob glasbi na posebej pripravljenem prostoru, ker so se v izredno lepem naravnem okolju obiskovalcu in borci veselo družili in obujali spomine. Večina prisotnih je izražala splošno

Povzetek slavnostnega govora dr. Vekoslava Grmiča

Slavnostni govornik škof Vekoslav Grmič je uvodoma dejal, da je do tragičnega in okrutnega požiga vasi Hrastnik prišlo le zato, ker so bili vaščani zavedni Slovenci, ki so podpirali osvobodilno gibanje. Slovenci so bili takó kot ostali Slovani, posebej pa še Judje in Romi, s strani fašizma obsojeni na smrt. Zato so tako Nemci kot tudi Italijani od vsega začetka pobijali in izseljevali Slovence.

Slovenecem tako ni preostalo drugega, kot da so se uprli. »Upor je bil naravnost njihova moralna dolžnost,« je, sklicujoč se na Edvarda Kocbeka, dejal Grmič, ki je dodal, da je bila večina partizanov vernih. Slovenci so se z bojem proti okupatorju postavili na pravo stran in za vsako ceno branili svoj narod in evropsko kulturo, katere sestavni del je tudi krščanstvo.

Na pravo stran pa se niso postavili tisti, ki so se borili proti partizanom in prisegli zvestobo nacistom. Domobranci so bili prevarani in zapeljani od tistih, ki bi jim morali oznanjati evangelij in povedati resnico. Domobranci se niso borili za boga in domovino, ampak proti, saj so nacisti sovražili tako krščanstvo kot tudi slovenski narod, je bil neposreden Grmič, ki pa je hkrati poudaril, da je bilo povojno maščevanje in pobjo domobrancev zločinsko dejanje.

Grmič je dejal, da Slovenci ne smemo pozabiti žrtev narodnoosvobodilnega boja v letih 1941 - 1945, brez katerega tudi samostojne Slovenije leta 1991 ne bi bilo. Slavnostni govornik je govor sklenil s pozivom, naj bomo Slovenci dobri ljudje in kljub različnim pogledom na svet in življenje strpni drug do drugega. V evropsko unijo pa naj vstopimo odločni, da ohranimo svojo identiteto.

Povzetek pripravil Aleš Vozel

Svečani trenutek počastitve spomina

Prisotne obiskovalce in svojega birmanskega škofa je pozdravila tudi ga županja.

Objektiv ni bil dovolj širok, da bi zajel vse prisotne

zadovoljstvo nad dobro organizirano in izvedeno prireditvijo v prepričanju, da tovrstne prireditve vedno bolj utrjujejo zavest in prepričanje v slovenskem narodu, kako pravilno se je v usodnem trenutku v veliki večini odločil, na kar je v svojem govoru tudi izredno jasno opozoril slavnostni govornik.

Po zaključku uradnega dela prireditve je g. škof na svojo izrecno željo v spremstvu gostiteljev obiskal in si z zanimanjem ogledal cerkev na Limbarski gori. Posebej pa je razveseljivo, da je bilo na prireditvi opaziti zelo veliko mlajših obiskovalcev, kar kaže na to, da tovrstna tematika vedno bolj prodira v zavest in zanimanje mlajših generacij. Za tako programsko pestro in kvalitetno prireditev in pogostitev je prireditelju priskočila na pomoč vrsta sponzorjev, ki so s svojimi prispevki pripomogli, da je prireditev tako dobro uspela v vseh ozirih in jim tudi ob tej priliki velja iskrena hvala.

STANE RAVNIKAR
OO ZB in udeležencev Moravče

Jernejeva nedelja

Tudi letos so v Pečah pripravili praznovanje Jernejeve nedelje. Na ta dan praznujemo god župnijskega zavetnika sv. Jerneja. Župljani so tovrstno prireditev, ki zahteva veliko priprav in medsebojnega sodelovanja, letos pripravili že petič. V nedeljo, 24. avgusta 2003, se je v Pečah zbralo mnogo ljudi, domačini so bili posebej veseli vseh, ki so prišli od daleč: to so nekdanji farani, sorodniki, sosede ali pa znanci, ki jih je pot življenja zanesla na vse konce Slovenije, ali pa celo v tujino. Ob 9. uri je bila slovesna sv. maša. Po

maši je bil blagoslov zdravilnih zelišč, ki so bila pripravljena na stojnici pred cerkvijo. Koliko vrst dišečih čajev! V Pečah in okolici v še neokrnjeni in čisti naravi jih raste mnogo vrst. Zdravilna zelišča so spet vse bolj cenjena in tudi tukajšnji ljudje jih z veseljem nabirajo in sušijo. Sledil je nastop folklorne skupine Društva upokojencev iz Kamnika. Pari v narodnih nošah so se veselo zavrteli ob poskočnih vižah harmonike, kar je še spodžigalo že sicer razpoložene gledalce. Trg pred cerkvijo je bil poln veselih ljudi. Največja gneča je bila vsekakor ob prodajalcih srečk. Tudi tokrat so bile skoraj hipoma razprodane. Kako tudi ne, ko pa je zadel vsaka srečka, dobitki pa so bili tako vabljeni! Marsikdo si je domov odnesel krompir za ozimnico, hleb domačega di-

šečega kruha, domače klobase, žganje, med ali zaseko....

V župnišču je bila na ogled razstava o pionirju sadjarstva na Slovenskem Francu Pircu. Kot župnik je deloval tudi v Pečah, še preden je odšel kot misijonar v Ameriko. Tam je ob Missipiju oznanjal evangelij Indijancem ter jim prinašal znanje in civilizacijo. V Pečah je deloval v času od 1820. do 1830. leta. Zasadil je župnijski sadovnjak in za sadjarstvo navduševal tudi svoje župljane. Iz tega časa izhaja mnogo starih sadovnjakov v peškem okolišu, seveda so to zelo dobre vrste sadja, ki pa se žal že redčijo. Veliko teh sadnih sort je bilo razstavljenih na razstavi, manjkale pa niso tudi jedi in pijače narejena iz sadja. Tudi tokrat so se ljudje še dolgo zadržali pred cerkvijo in ob domačem pecivu in pijači kramljali in obujali spomine in si pripovedovali o vsem, kar je novega od prejšnjega žegnjenja. Tako je praznovanje spet doseglo svoj namen: ponovno združiti pod zvonikom cerkve sv. Jerneja ljudi, ki ne glede na to kje zdaj živijo, čutijo s krajem, se tu še vedno počutijo doma in s tem premagujejo domotožje in generacijske razlike.

JELKA LALIČ, foto Tone Stenko

Obisk moravških faranov pri sestrah klarisah v Nazarjih

Na povabilo moravšega župnika g. Viktorja Primožiča se je za obisk samostanskega reda - sester klaris na slavlje ob petindvajsetletnici sestrskega reda v Sloveniji odločilo kar za poln avtobus faranov.

Sestre klarise so slavlje izjemno lepo pripravile in se sv. mašo glede na predpise svojega reda tudi vključevale. Veliko število duhovnikov, naškof g. Franc Rode, gostje škofi iz koprške in mariborske škofije.

Sv. mašo je vodil škof g. Kramberger. Pozdravni govor sestram, ki je bil hkrati tudi pridiga nam obiskovalcem tega prazničnega srečanja, pa je pripravil gospod nadškof. V vsebini pridige je bilo pogosto omenjeno prizadevanje sv. Klare, ki je s svojo izjemno trmo in prepričanjem v svoj prav pri takratnih cerkvenih oblasteh izvajala zmago v smislu sprejetja pravil za samostanski red, ki jih je spisala in postavila ženska.

Z ustanoviteljem reda sv. Frančiškom (oba sta bila doma iz istega kraja in iz kar primerno situiranih družin) sta zagovarjala duh ponižnosti, pomoči ubogim in življenja v uboštvo.

Sv. Klara se je v svojem dejavnem življenjskem obdobju dopisovala tudi s češko svetnico sv. Nežo. Druga drugo sta podpirali v molitvi in vključevanju žensk v cerkev kot institucijo. Iz besedila, ki sta ga pripravila pisatelj Alojz Rebula in njegova soproga, je pozoren poslušalec razbral, da je zdajšnja popularna Evropska unija obstajala že pred mnogimi stoletji.

V red sv. Klare v dvoletno klavzuro je naša katehistinja Marija vstopila po desetmesečnem pripravljalnem obdobju, ki ga je preživela v samostanu sester klaris v Nazarjih. Na praznični dan reda smo se z njo še obiskovalci lahko pogovarjali in jo prosili za pomoč v molitvi. Povedala mi je, da se po pomoči v molitvi lahko obrnemo na njihov red po telefonu ali s pismom. Sama bo v teh dveh letih klavzure brez stika z zunanjim svetom z vsemi tistimi, ki nas pozna, v stiku z molitvijo.

Izlet smo dopolnili še z ogledom Mozirskega gaja in radmirskimi farnimi zakladi.

MK

Moravški upokojenci na splavu po Dravi

Izletniška sekcija DU Moravče je 19. 7. 2003 organizirala enodnevni izlet po Koroški. Koroška postaja vedno bolj zanimiva turistična destinacija, še posebej za organizirane skupine, zaradi svoje bogate etnološke in zgodovinske dediščine, neokrnjene narave in prijaznih ljudi.

Nepozabno doživetje je bila dvournna vožnja s splavom po Dravi, ki je bila za večino udeležencev prva. Splavarjenje ima na Koroškem že več kot petstoletno tradicijo, vendar je pomembna gospodarska dejavnost po2. svetovni vojni zamrla.

Moravčani v tujih gorah: TATRE 2003

Da so Moravčani pravi planinci, so dokazali tudi letos, saj so se skupaj s planinci iz drugih krajev Slovenije podali na Slovaško, v Tatere.

Po prihodu v bazo, v kraj Stara Lesna pod Visokimi Tatrami, namestitvi v hotelu Bratislava in zasluženem počitku, so se 3. avgusta odpravili v dolino Jasne - na

severni strani Nizkih Tatr (največje ležeče smučišče na Slovaškem, kjer je prvič zmagala Mateja Svet). Ta dan so osvojili vrhova Chopok /2023 m/ in Džumbier /2043 m/. Naslednji dan je bil osvojen najvišji vrh Poljske, na meji s Slovaško, Rysy /2499 m/.

5. avgusta so odšli na izlet na Poljsko v najbolj znan rudnik soli Wieliczko, kjer so si ogledali približno dva kilometra (od celotnih 200 km rudnika) muzeja in umetnin, narejenih iz soli. Na poti proti bazi so si ogledali mesto Krakow in znano smučarsko središče Zakopane, kjer je zmagal Primož Peterka.

Sedaj je splavarjenje le še turistična zanimivost.

Ogledali smo si tudi znameniti muzej o dravskih splavarjih nekoč in danes ter obiskali turistično kmetijo družine Kogelnik v Podklancu pri Dravogradu. Gospodar nas je z navdušenjem sprejel in povedal nekaj o svoji kmetiji, kjer gojijo jelenjad in prašiče ter se ukvarjajo s proizvodnjo mleka.

Po prijetno preživetem dnevu smo se zadovoljni poslovili od prijaznih Korošcev in si rekli nasvidenje 30. 8. na pikniku.

po zapisu Jožeta Novaka

Naslednji dan je bil ogled zgodovinskega mesta Levoča, kjer je živel in delal znan rezbar Pavel iz Levoče. V baziliki sv. Martina so si ogledali trinajst prekrasnih zrezbarjenih oltarjev.

7. avgusta so bile na programu zelo lepe apnenčaste Baleanske Tatere, počitek za

dušo in telo, čeprav je bilo hoje za 6 ur, prekrasna zelen narava, cvetje, potočki in jezera. Cilj je bila Koča pri zelenem jezeru na 1550 metrov nadmorske višine. Naslednji dan so se odpravili v Veliko mrzlo dolino (v njej je res pihal mrzel veter) in zadovoljni dosegli cilj ob jezeru in Zbojnicki koči na 1960 metrih.

Hoja po Tatrah je bila pravi užitek, Tatere so granitnega izvora, poraščene z zelenjem, tudi lišaji so zelenorumenene barve, veliko je jezer, slapov in potokov, tako da pohodnikom ni nikoli zmanjkalo vode, s katero so si gasili žejo. Pa še en podatek za matematike. Vsak od planincev je po

visokogorju naredil približno 105.800 korakov.

Na poti domov so planinci zadovoljni sklenili, da se prihodnje leto ponovno odpravijo v Tatere in s seboj povabijo prijatelje.

BRANKA BIZJAN

Premierna uprizoritev Gogoljeve Ženitve v poletnem gledališču na Studencu

Dober jezik dobra nevesta

Veliko sezon KD Mirana Jarca iz Škocjana je zaznamovanih z gledališkim delom domačega amaterskega gledališkega ansambla in gosti iz širše slovenske kulturne javnosti. Nekateri umetniki so pravi prijatelji studenskega gledališča in jih v zaporednih sezonah večkrat vidujemo. Po dveh izjemno uspešnih in odmevnih uprizoritvah del domačih avtorjev (Miklova Zala in Martin Krpan) se je režiser Lojze Stražar odločil za rusko komedijo iz srede 19. stoletja.

Velika skrb takratnega meščanstva je bila najti pravo ali pravega. Da se kasneje ne bi jezili nase, da niso dobro izbrali žene ali moža, imajo posebno vlogo ženitni posredovalci. Posel, ki bi se danes lahko primerjal z menindžerskim. Posredovalčeva edina skrb je dobro zaslužiti. Ampak moški dolgojezičnež (Jurij Sešek), ki skuša v zanko zakonskega stanu spraviti priletnega samca (Stane Maselj), se sam prav čedno in bogato oženi. Zgodba ni zapletena in ponuja obilico smeha tako v govorni kot situacijski in značajski komiki, ki jo igralci dobro interpretirajo. Številni igralci, ki pričarajo vzdušje mesta, so za celotno predstavo nepogrešljivi. Manj premišljena je vključitev avtomobilskih »starčkov« v predstavo, ki je sicer spektakularna privlačnost, vendar zgodovinsko neustrezna, saj sredi 19. stoletja jekleni konjiček še ni bil izdelan. Scena in kostumi so tudi tokrat dopolnjevali celotno podobo komedije. Pohvalna pa je tudi glasbena oprema predstave in pevski vložki Pie Brodnik in Primoža Krta.

MAL

Ujemi čar davnine

Končno! Prišla je dolgo pričakovana nedelja, 13.7., ko se je četa Friderika Barage odpravila na prvi poletni tabor v Želimljah. Nanj smo se dolgo pripravljali, tako fizično kot psihično, in zato smo si ga tudi zaslužili.

Ob prihodu na naš travnik nas je pričakala tabla z naslovom našega tabora: Ujemi čar davnine! Bistvo te misli smo odkrivali skozi ves teden. Najprej smo se lotili postavljanja šotorov in kopanja jarkov za primer dežja. Voditelji so nam razložili pravila tabora, red, kazni ... ker je rutka pomemben skavtski znak, smo jo morali imeti ves čas na sebi. Če tega nismo upoštevali in nam je rutko nekdo vzel, smo morali zanjo odslužiti kazen. Vsak dan je določen vod odšel z nosili in sodom v bližnjo vas

po pitno vodo. Za pripravo ognja pa so poskrbeli posamezniki, ki so imeli nato tudi čast, da ga prižgejo. Nočno stražo, vrstni red in jedilnik pa smo prepustili voditeljem. Kuhali smo si na odprtem ognjišču v kotlu, po obrokih nam je koristila bližina potoka Želimeljščice, v katerem smo imeli »pomivalni stroj« (žal z mrzlo vodo). Ko je padla noč, se je začela straža. Vsako noč smo imeli štiri izmene straže, ki je trajala od 23:00 do 7:00. stražila sta po dva skavta, ki sta pazila na taborni prostor in zastavi. Za lažjo stražo smo postavili tudi stražni stolp, s katerega smo

imeli pregled nad vsem taborom. Ker je bil tabor na zelo urejenem prostoru in se šumenje ni slišalo, smo okoli tabora naredili pasti. Ves naš trud, da bi preprečili vdor sovražnikov, je bil poplačan v noči s petka na soboto. Skavti iz Škofljice so nam hudeli ukrasti zastavi, vendar jim ni uspelo. Na taboru je bilo tudi dovolj prostega časa. Izkoristili smo ga za ohladikev v potoku, različne igre, pogovore in petje. Izvedli smo olimpijske igre, na katerih smo med seboj tekmovali v vodi. Da bi zapolnili prosti čas, smo si domislili gradnjo mostu čez Želimeljščico, kar nam je tudi uspelo. Vsak dan smo slišali tudi eno izmed zgodb o Jožefu v Egiptu, kateri je proti večeru sledila tudi kateheza. Najbolj se nam je v spomin vtisnila kateheza o prijateljstvu, saj smo naredili ladjice, nanje napisali kaj o prijateljstvu in jih zvečer spustili po potoku. Med taborjenjem nas je obiskal župnik in imeli smo sveto mašo na oltarju, ki smo ga sami izdelali. Med taborom smo se podali tudi na celodnevna izleta, prvi je bil na bližnjo vzpetino Kurešček, drugi pohod pa je bil Frido. To je bil orientacijski pohod po okolici, na katerega nas je dobro pripravila voditeljica iz Škofljice. Največji dogodek tabora pa je bil skavtski krst, kjer smo dobili nova imena. Tabor smo zaključili s sveto mašo v Želimljah, si izmenjali mnenja o taboru in razžagali jambor, da je vsak odnesel del jambora, ki ga bo prinesel na naslednji tabor.

Laura Gotar, Tjaša Kosmač

Povratni udarec

Konec julija so v Moravče prišli na desetdnevni tabor skavti iz Škofljice četa Stari Maharji. Moravški skavti se je z njimi spoprijateljila na svojem taboru v Želimljah. Da bi prijateljstvo ohranili in utrdili, smo se odločili za krajo njihove zastave.

Povabili so nas na skupno sveto mašo in zabavni večer. Hkrati smo to priložnost izkoristili za ogled tabora. Zabavnega večera je bilo konec, mi pa smo šli skovat bojni načrt. Razdelili smo se v štiri skupine po tri skavte, da smo zaprli vse izhode. Dve skupini sta bili zadolženi za krajo zastav 8 slovenske in skavtske), tretja je imela nalogo »tečnega komarja«, četrta pa je poskušala priti do shrambe. Ob 1.20 naj bi začeli z napadom, vendar smo morali zaradi pozorne straže udariti že prej. Ura je šla že proti četrti zjutraj, ko smo dobili ponovno priložnost za napad. Nato so se začela zaspana in utrujajoča pogajanja. Dogovor je padel! Zmenili smo se, da v soboto pridemo na obilno večerjo in goro sladoleda. Vrnili smo jim zastavi, se prijateljsko poslovili in odšli prespat ostanek noči; ups, jutra.

Laura Gotar, odgovorna pikapolonica
Tjaša Kosmač, vsevedna žabica

Taborniki gostili na tabornem prostoru škofljiške katoliške skavte

Skavti iz Škofljice so izvedeli za naš taborni prostor preko sošolcev. Telefonsko smo se domenili za ogled. Presenečeni nad lepoto Moravške doline, urejenostjo našega tabornega prostora in gostoljubnostjo, ki smo jo nudili ob prvem srečanju, so se navdušili in kocka je padla.

Pridemo 21. julija !

V nedeljo 20. julija je prišla manjša skupina, ki je pripeljala opremo in hrano. Skupaj smo naredili načrt, kako postaviti tabor, zasilno kopalnico, kje bo latrina ... Peljali smo jih k bližnjemu kmetu zaradi drv in ostalega lesa za izvajanje programa. Ponudili smo naše kanuje in z veseljem so sprejeli ponudbo, čeprav so nameravali narediti tudi splav za vožnjo po vodi.

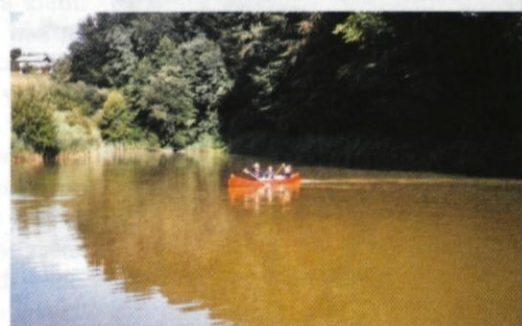
Ko smo jih med taborjenjem obiskali, so bili videti zelo zadovoljni. Ravno so se vračali z Limbarske gore. Načelnik Jure jih je prosil za nekaj podatkov o delovanju in načinu dela, ki je le nekoliko drugačen od našega.

Delujejo že 5 let in imajo 40 članov, ki

so razdeljeni v čete, vode in klane. Fantje in dekleta so ločeni po vodih. **Pred taborjenjem si izberejo temo tabora in letošnja je bila »KOLIŠČARJI«.** Program je potekal na to temo in delali so predvsem z lesom, glino in vrvjo. Hrano si pripravljajo po vodih. Njihovo ime je STARI MAHARJI.

Njihov program ima v temeljnem cilju zapisano, prav tako kot taborniški, čim bolj otrokom približati naravo, jih naučiti spoštovati in ohranjati jo. Imajo tudi skavtski krst, dan vodnikov, dan odratih vrat in sveto mašo. V letošnjem programu taborjenja je bil tudi obisk in delo na kmetiji ter družabno srečanje z moravškimi skavti.

Ob zaključku tabora so povabili našega starešino, mu izročili v zahvalo in spomin skavtsko majico in se mu zahvalili za pomoč. Starešina jim je povedal, da je vesel in si želi sodelovanja med sorodnimi društvi, prav posebej pa še med skavti in taborniki, ki imajo skupne korenine

globoko v preteklosti pod takratnim imenom gozdovniki. Povabil jih je, da še pridejo!

S.M.

Taborniki rod Moravške doline v Savudriji

Pred nami je taborjenje, za letos smo se ločili od našega Bohinja in se preselili k morju.

Da bi se izognili sobotni prometni gneči na cesti proti morju, smo se na dan odhoda že ob 5 uri zjutraj zbrali pred šolo. Tabornikom so se pridružili tudi trije (sedaj lahko že rečemo novi člani), ki bi radi spoznali taborniško življenje in nove prijatelje.

Točnost je lepa čednost in 15 minut kasneje smo poskakali v avtomobile in krenili na pot. Prišli smo tako, kot so planirali naši vodje. V Savudriji so nas že pričakali naši člani. Pripravili so nam domiselni in lep sprejem.

Pred šotorom je bila namesto zastave izobešena velika kopalna brisača z motivom dveh simpatičnih mačkov, ki sta naznanjala, kje so MORAVČANI DOMA.

Pretegnili smo svoje ude, se odpočili od vožnje, najedli in napili, starejši so dobili še kavico, in nato poprijeli za delo.

Šotore smo postavili med gostimi borovci, ki so nam v času taborjenja delali prijetno senco. Ko je nad vhodom v tabor zaplapolala prava moravska zastava, je bil tabor postavljen in lahko smo odšli na kopanje. Komaj smo čakali, da smo poskakali v morje, ki nas je prijetno ohladilo.

Letos je mladina taborila ločeno od starejših tabornikov in zato smo »ta večji,

že bolj izkušeni« dobili nalogo paziti na mlajše. Tako je vsak t.i. medvedek ali čebelica dobil svojega »angela varuha«. Povem naj, da smo delo odlično opravljali (taborjenje je minilo brez poškodb, sončnih opeklin in brez konfliktov).

Zaradi razlike v starosti (seveda tudi v telesni višini) smo bili prepoznavni med številnimi skupinami otrok na daleč. Tukaj se zbirajo otroci iz vse Evrope. Kot prepoznavni znak smo imeli tudi vsi enake majice, dečki rdeče in deklice rumene, katere smo si v ročnih delavnicah na taboru sami poslikali.

Velike simpatije smo poželi tudi v restavraciji pri natakarjih in kuharjih, saj smo bili dobri jedci in nekateri so kar po dva-krat šli po »repete«.

Dnevi so hitro minevali, časa za dolgčas ni bilo, saj je bilo toliko stvari, ki smo jih počeli. Vodniki smo pripravili zanimiv in pester program.

Veliko pa smo se tudi kopali, saj zato smo tudi šli na morje !

Na koncu pride vedno slovo in sklenjena nova prijateljstva bodo kmalu šla v pozabo ali pa tudi ne!? Stara pa bodo prav gotovo postala še bolj trdna.

Pa da ne boste pozabili!

V septembru se pričinja novo TABORNIŠKO LETO in če vam je bilo med taborniki všeč, pripeljite na urice in

Andreja je poskrbela, da nam zvečer ni bilo živeti brez »žura«.

Fantje med plesnim nastopom, koreografija SAMI, izbor glasbe SAM, kostumi SAMO domača zaloga..

srečanja tudi svoje prijatelje in sošolce. Veseli bomo novih članov!

Srnica

Počitnice in hišica iz sanj

Fotografija, ki je prikazana, ni tisto kar bi želela povedati z njo. Je veliko več. To tudi ni stara fotografija, ki bi nosila neko posebno dediščino. Ne, to je hiška iz lesa, postavljena v mali gozdiček in

Dejstva s Sela odgovornim v razmislek

V letih osamosvojitve si vaščani v večini smo želeli ter z veliko volje in dela za vzgled vsem vas smo uredili tudi na Remzovo kapelico sredi vasi nismo pozabili. Pogojem zelenih smo sledili, z asfaltom praha se znebili, z lučmi pa temne noči osvetlili.

Danes pa gospodarji so se poskrili, na naš smetnjak so pozabili, rekonstrukcijo glavne ceste, izvoz in avtobusno postajo pa kar na pol pustili, prah kar Jančku namenili, da o stanju javnih luči sploh ne bi govorili.

Kdo zavihal bo sedaj rokave, da odpravi se težave ne le dejstva zdrave stare?

»Vladimir«

prinaša pomembno sporočilo. Vsaj jaz mislim tako.

To tudi ni hišica, ki bi jo postavil očka svojemu sinu ali hčerki, da se bo v njej igral/a. Takšne hišice si vsi želimo, ko smo otroci, kajne? Hišico, ki je kot iz sanj. A to je hišica, ki jo je zgradil najstnik zase in svoje vrstnike. To ni delo tega poletja. Jaz spremljam hišico že mnogo dlje. In nisem edina.

Ključno ime pa je Boris Knez. Fant, ki je star 13 let in je že pred leti začel razmišljati in risati načrte za hišico na drevesu. Ko je bila že postavljena, sem jo videla in sem bila prepričana, da mu je nekdo od odraslih pomagal, vsaj postaviti temelje. A mi je povedal, da je skoraj vse naredil sam. Če mu je kdo kaj pomagal, so bili to njegovi vrstniki, ker seveda čisto sam tudi ne bi zmožel. Hišica še ni končana. Ves čas jo Boris prenavlja in obnavlja.

Sporočilo, ki vam ga želim posredovati pa je:

Vesela sem, da lahko vidim, kako se mladi danes znajo zamotiti in uporabiti prosti čas. To ni zapravljanje časa s slabo družbo nekje za vogalom. To tudi ni slabo delo. Je koristno uporabljen čas za vse, ki se igrajo v njej in prav gotovo se tam odvija tudi veliko njihovih stvari, ki so čisto njihove. Če bi bilo tega še več, smo lahko samo veseli. Mladi talenti svojo nadarjenost tako razvijajo. Jaz

sem prepričana, da se bo v tej hišici igralo veliko otrok, ki mogoče več ne bodo znali ceniti Borisovega daru, a vedeli bodo, da se je nekdo potrudil zanje in prepričana sem, da bodo veseli, ker ga poznajo. Jaz sem. Srečala sem čudovitega fanta, ki je naredil hišico iz sanj. Vsakič ko se sprehajam mimo, se počutim, kot da sem v njej, kljub temu da ni moja in ne spadam vanjo. To je hišica tudi zame, ker je jaz nisem imela. Nimam takšnih spretnosti in idej. Hvala, Boris, da si to naredil tudi zame!

NATALIJA BRODAR, foto Jože Novak

Srečanje upokojencev Slovenije v Rakičanu v Prekmurju

Vsako leto se ob koncu junija moravški upokojenci udeležijo vseslovenskega srečanja, ki je bilo letos na letališču Rakičan pri Murski Soboti. Že od zgodnjih jutranjih ur se je proti Pomurju vila dolga kolona avtobusov in osebnih avtomobilov z več kot 20.000 upokojenci. Med gosti te velike manifestacije je bilo več kot 10 gostov z državnega vrha in pomurske regije, med drugimi tudi predsednik vlade Anton Rop in nekdanji predsednik Milan Kučan. Prireditev so organizirali člani Pokrajinske Zveze DU Pomurja z Mirkom Lebaričem na čelu. V bogatem kulturnem programu je nastopilo okoli 250 ljudi, med njimi ljudski pevci, godbeniki in folklorne skupine. Nastopilo je več govornikov; uvodni pozdravni govor je imel prvi mož pomurskih upokojencev Mirko Lebarič. Njemu so sledili še drugi, med njimi župan mestne občine Murska Sobota Anton Slavic, predsednik ZDUS Vinko Gobec in drugi. 26. junij je dan slovenskih upokojencev, saj je bil na ta dan

leta 1946 sprejet zakon o obveznem osnovnem pokojninskem zavarovanju. Slavnostni govornik predsednik vlade Anton Rop, ki je pozitivno ocenil pokojninske reforme, je bil deležen bučnega aplavza.

Po uradnem delu so se udeleženci zabavali vsak po svoje v senci velikih

Moravški upokojenci ob poslušanju Zdravljice

šotorov. Moravčani smo se pozdravili s prijatelji in si obljubili ponovno snidenje naslednje leto na 16. srečanju slovenskih upokojencev.

po zapisu JOŽETA NOVAKA

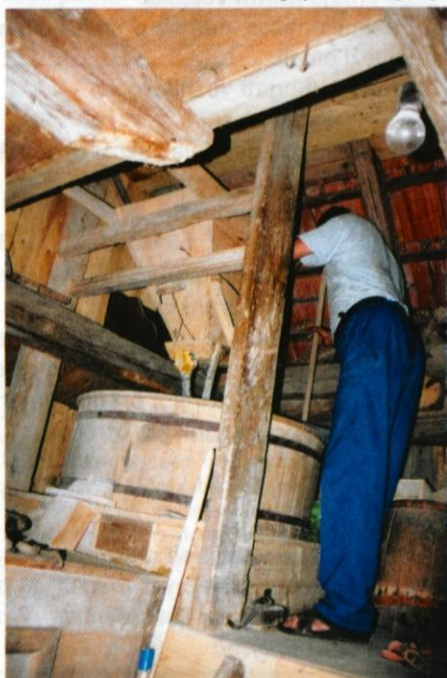
Mlinarstvo na Moravškem

Tokratni prispevek posvečamo eni izmed najstarejših obrtnih dejavnosti. Kot piše Janez Bogataj, je bila ta dejavnost na slovenskih tleh izpričana že v zgodnjem srednjem veku. To je obrtna dejavnost, ki je bila tesno povezana z vodo – potoki, kmetijstvom – pridelavo različnih žitaric in v končni fazi tudi s prehranjevalno verigo ljudi. Ljudje so že zgodaj spoznali, da lahko izkoriščajo potoke za energijo, ki je dajala različnim napravam pogon, da so si lahko z njo pomagali oziroma olajšali marsikatero delo. Naprave na vodni pogon so bile predvsem žage, nekatere kovačije in mlini. Današnji prispevek govori o mlinih in mlinarstvu na Moravškem. Mlinarstvo je bilo na tleh Moravske doline v preteklosti precej razvita dejavnost, saj to dolino obvladujeta potoka Drtiščica in Rača.

Mlinarstvo pravzaprav ne sodi na področje prave obrti, je bolj **podaljšana roka kmetijstva** in je ustvarila eno izmed poklicnih skupin – mlinarje in mlinarice, ki so imeli možnost, da so si ob potokih zgradili stavbe, imenovane mlini. Večina mlinov na Moravškem je delovala na vodna kolesa, na t.i. zgornjo odlivno vodo, kamor je bila speljana mlinščica ali rake iz potokov na vodna kolesa. Vodna kolesa so poganjala mlinске kamne v notranjosti mlina. Mliniski kamni so bili vedno v paru, bili so črni, za črno moko in beli, za belo moko. Nekateri mlini so imeli poleg mlinških kamnov še posebno napravo, imenovano stope, za phanje prosa, ječmena ali ajde.

Podrobneje si bomo ogledali, kako je sestavljena **mlevna naprava v notranjosti mlina** pri Lukovih v Vinjah pri Moravčah. Lukov mlin in žaga sta bila nekdaj ločena. Mliniski prostori so bili v kleti, pod bivalnim delom. Danes je stavba mlina renovirana, mlevna naprava pa prestavljena v prostor pri žagi, ki še stoji in tudi deluje, predvsem pozimi.

Od zgoraj navzdol je mlevna naprava sestavljena iz vsipalnika ali grota, kamor mlinar nasuje zrnje. Zrnje potuje skozi vsipalnik v koritce, med mlinška kamna in nato skozi sito v »pajkel«. »Pajkel« ponekod imenujejo le sito, ki ima nekakšno obliko rokava, pritrjenega v stene lesenega zaboja, ki stoji pod mlinškimi kamni, drugod pa je »pajkel« vse skupaj s sitom in zabojem vred. Ponekod temu zaboju pravijo »skrinja«, na Štajerskem pa »truga«. Zmleto zrnje potuje izpod kamnov skozi sito v zaboj, kjer ostaja fino mleto moka, grobo mleto pa nadaljuje pot iz zaboja na leseno sito in v leseno korito pod njim.

Morda bi bilo zanimivo, da si ogledamo še **delovanje stop**. Stope so sestavljene iz pokončnih lesenih tramov, ki so pritrjene v vodoravne trame in v luknje na kladi. Stopa ali pokončnik ima na spodnjem koncu roke, zato, da jih lahko poganja vreteno, ki ima v ta namen na vretenu tudi t.i. tace. Na vretenu je na zunanji strani mlina pritrjeno vodno kolo. Ko priteče voda na mlinško kolo, se vreteno začne obračati in zažene tudi stope. Kot smo že dejali, so bile stope povezane z drugo vrsto žit: prosa, ječmena in ajde. Phanje je v resnici ločevanje zrn od plev. Za mlinarja je bilo to zelo zahtevno in dolgotrajno delo, saj je moral sproti pobirati zrna izpod stop.

Na Moravškem danes deluje le še nekdanji Maktajnarjev mlin na Drtiščici, danes bolj znan kot Rotarjev mlin, ki je posodobljen. Mlinarska obrtna dejavnost na Moravškem je bila kot piše Stane Stražar, zelo zastopana. Na dveh potokih se je vrtelo okoli 42 mlinov, od katerih je bilo nekaj grajskih, saj je ta dolina znana kot Dolina gradov, nekaj pa hišnih, za domačo rabo, mleli so tudi za okoliške ljudi. Od naštetih so danes ob Drtiščici ohranjeni le štirje, ki so bili, razen Rotarjevega vsi opuščeni. V Lukovem mlinu, kot pravi Janez Pergar st., bi bilo mogoče mlin še pognati, saj je v celoti ohranjen. Na Rači stoji danes pet mlinov, ki so vsi po vrsti opuščeni. Glede

na to, da so bili evidentirani kot kulturna dediščina, skupaj z območjem ob potoku Rača od Krašč do Stegen pri Vrhpolju, bi kazalo kakšnega izmed njih prenoviti in obuditi v življenje. Temu je namenjen tudi načrt Učno – sprehajalne poti, ki naj bi jo poskušali skupaj z Občino Moravče, sodelavci, tamkaj živečimi prebivalci, lastniki mlinov in s sodelovanjem ZRSVN, OE Kranj in ZVKDS, OE Kranj tudi uresničiti.

MOJCA TERCELJ OTOREPEC,
konservatorka ZVKDS, OE KRANJ

Različna sita v Lukovem mlinu - v ospredju iz blaga izdelani "pajkli", v ozadju lesena sita, kamor se iz skrinje vsiplje grobo mleto moka.

SPOŠTOVANI STARŠI IN OTROCI

Obračamo se na vas z željo, da bi postala udeležba vaših otrok v prometu prijetna. Predvsem zato vas v sestavku obveščamo o temeljnih pogojih za udeležbo pešcev udeležencev v prometu, varni hoji in prečkanju vozišča ter varnem šolskem prevozu otrok. S skupnimi močmi se potrudimo, da bo otroštvo prijetnejše, varno in brez neprijetnih posledic.

OTROCI UDELEŽENCI V PROMETU

Na otroke – udeležence v prometu – so ostali udeleženci dolžni posebej paziti in jim pomagati.

Otroci smejo **samostojno sodelovati v prometu** šele, ko se starši prepričajo, da so otroci sposobni razumeti nevarnosti v prometu in so seznanjeni s prometnimi razmerami na prometnih površinah, kjer se srečujejo s prometom.

Otroci morajo imeti na poti v prvi razred osnovne šole ter domov spremstvo. Spremljevalci so poleg odraslih oseb lahko tudi stari od 10 do 14 let, če to dovolijo starši otroka. Otroci mlajši od 7 let lahko hodijo v šolo brez spremstva, če to dovolijo starši, vendar le v območju umirjenega prometa.

Otroci morajo **ponoči in ob zmanjšani vidljivosti** med hojo po cesti nositi na vidnem mestu predpisan odsevnik – kresničko.

Otroci, ki obiskujejo prvi razred osnovne šole, morajo na poti v šolo in iz nje nositi poleg odsevnika **tudi rumeno rutico**, namočeno okoli vratu.

Pešci morajo hoditi po površinah namenjenih za hojo pešcev, če le te niso urejene, smejo **izjemoma** hoditi tudi po drugih površinah (kolesarska steza, cesta). Pri tem pa ne smejo ovirati drugih udeležencev v prometu, katerim je omenjena površina namenjena. **Zunaj naselja** in v naselju, kjer ni urejenih površin za pešce, morajo pešci hoditi ob levem robu vozišča v smeri hoje, vendar lahko uporabljajo le 1 meter ceste.

Izjemoma lahko pešci hodijo po desni strani vozišča v smeri hoje, če je to zanje varneje (nepregleden ovinek, plaz).

Pešec mora **prečkati cesto ali kolesarsko stezo na prehodu za pešce**, če je le-ta oddaljen več kot 100 metrov, pa sme cesto prečkati izven prehoda za pešce. Pešec ne sme prečkati vozišča izven prehoda za pešce, kadar sta smerni vozišči ločeni fizično ali ju ločuje neprekinjena črta.

Pešec mora prečkati vozišče brez ustavljanja in po najkrajši poti, preden stopi na vozišče, se mora prepričati, ali lahko to varno stori.

Prav tako vas opozarjamo **na varno vožnjo otrok v vozilih**, saj morajo biti otroci **mlajši od 12 let in manjši od 150 cm** zavarovani z ustreznimi zadrževalnimi sistemi, ki so primerni otrokovi rasti in telesni meri. V vozilih, v katerih zaradi konstrukcijskih lastnosti vozil otroka ni mogoče zavarovati na tak način, smejo ti otroci sedeti le na zadnjih sedežih.

STARŠI:

Opozarjamo vas, da v prisotnosti otrok in tudi sicer **ne kršite cestno-prometnih predpisov**, saj boste s tem pripomogli k varnejši udeležbi v prometu, prav tako bodo tudi vaši otroci v prometu varnejši, ko se bodo po vas zgledovali. V šoli se pozanimajte, kje mimo vašega doma poteka **varna šolska pot** in po njej spremljajte otroka v šolo.

Pozivamo vas, da vaša pozornost in previdnost ob začetku šolskega leta ne bo trajala samo nekaj dni ali tednov, saj so otroci na cesti skozi celo leto. Otroke **opazujete in nadzorujete** tudi v prostem času, saj se njihova igra lahko kmalu sprevrže v nesrečo.

ORGANIZIRANI PREVOZI OTROK V ŠOLO IN IZ ŠOLE:

Varnost na šolskih avtobusih in kombiniranih vozilih za prevoz:

- šolski avtobusi so najvarnejša oblika prevoza otrok v šolo;
- najbolj nevaren del vožnje s šolskimi avtobusi je izstopanje in vstopanje;
- število smrtnih žrtev med tistimi, ki vstopajo v šolske avtobuse ali izstopajo iz šolskih avtobusov, je v primerjavi s številom smrtnih žrtev med otroci na avtobusih trikrat večja;
- prostor, kjer otroci vstopajo in izstopajo, se imenuje »nevarna con«;
- nevarna cona je prostor okoli avtobusa, kjer obstaja nevarnost, da voznik otroka ne bo videl (3 metre pred avtobusom, ker je voznik lahko previsoko, da bi videl otroka, 3 metre na katerikoli bočni strani avtobusa, kjer je lahko otrok v voznikovem mrtvem kotu in za avtobusom).

Šolarji, ki se vozijo s šolskimi avtobusi, naj bi vedno:

- na avtobusno postajo prišli **vsaj pet minut pred** prihodom avtobusa,
- stali **vsaj 5 velikih korakov (3 metre) od roba** vozišča,
- **počakali**, da se avtobus ustavi, odpre vrata in jim dovoli vstop,
- bili prepričani, **da jih voznik avtobusa vidi** in oni lahko vidijo njega,
- **se pred prečkanjem ceste ustavili** ob robu avtobusa (pred njim) in se prepričali, če je prečkanje varno, tako da pogledajo levo-desno-levo

Med vožnjo:

- morajo biti **pripeti** z varnostnim pasom
- morajo vedno pravilno **sedeti na sedežu**, obrnjeni v smeri vožnje
- **ne smejo motiti voznika**
- ne smejo nikoli stati na premikajočem se avtobusi, če so sedeži prosti
- **morajo ubogati voznika**
- ne smejo biti glasni
- ne smejo ničesar dajati skozi okno-rok, nog, glave, šolske torbe ipd.
- **se ne smejo prerivati**

Prevozi otrok ne območju občine Moravče so v zadnjih letih zelo dobro organizirani in varni, za kar gre posebna zasluga Občini Moravče in prevozniku gospodu ARSIČU, saj so kombiji, s katerimi opravlja prevoze otrok, sodobni, udobni in ustrezajo vsem strogim predpisom in standardom, ki se zahtevajo za prevoz šolskih otrok.

MARKO KLADNIK,
vodja policijskega okoliša

Morda, bi prav zaradi teh dejstev otroci morali še bolj upoštevati zahteve varnosti pred, med in po prevozu. Tu pa starši z mnogimi pogovori in osveščanjem otrok storite za varnost svojega otroka največ.

Zgovorno tretje oko

Brez avta ne moremo niti do trgovine; postal je tako rekoč družinski član, ki nam požira denar iz žepov in nažira živce, ko nas neha ubogati. Za jeklene konjičke nimamo nobenega razumevanja več, ko dokončno odpovejo. Tale s fotografije se je dokončno ustavil ob Rači v Tuštanju, lastnik pa si je verjetno že kupil novega.

Bi tako pustil svojega otroka, Te vprašamo? Ti je res čisto vseeno, če samemu sebi koplješ jamo z onesnaževanjem in konec koncev tudi izgledom? Če te je kaj v hlačah, vem, da boš popravil svoje odpadke na mesto, kamor sodijo.

**Zavod za
izobraževanje odraslih**

CONTINUA, DOMŽALE

Vpisuje v programe:

- **STROJNI TEHNIK PTI**
- **EKONOMSKI TEHNIK PTI**
- **TRGOVEC (tudi prekvalifikacija)**

Prvovrstna učiteljska sestava, dobro počutje, znanje in samozavest, mesečno plačevanje šolnine

Informacije po telefonu:
01 7873 592 in 041 583 245

CONTINUA od 1993

Manufaktura VANDA vas obvešča o spremenjenem delavnem času, ki je po novem od 8.00 do 19.00 ure. Se priporočamo!

*Nekje v tebi je bila bol,
a ti zamahnil si z roko,
češ zmagal bom –
a vendar ni bilo tako.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in starega očeta

Valentina CERARJA
iz Stegen 9 pri Moravčah

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom, znancem, sodelavcem, podjetju SAM d.o.o in vsem, ki ste ga spoštovali in imeli radi ter ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Iskrena hvala vsem za darovano cvetje, sveče, svete maše in denarno pomoč cerkvi ter izrečeno ustno in pisno sožalje. Posebno se zahvaljujemo gasilcem, s katerimi se je tako rad družil, PGD Vrhpolje in ostalim gasilskim društvom, ki so ga tako lepo in častno pospremili na njegovi zadnji poti ter govorniku za ganljive besede slovesa. Hvala tudi cerkvenemu pevskeму zboru Vrhpolje in pevcem iz Moravč za odpete žalostinke.

Lepa hvala tudi osebju Zdravstvenega doma Moravče in Domžale, gospodu župniku z Vrhpolj za lepo opravljen obred in pogrebno mašo ter vsem, ki so kakorkoli pomagali v času bolezni in ob slovesu.

Iskrena hvala še enkrat
vsi njegovi

** Kje si ljuba žena, mami
kje tvoj mili je obraz,
kje tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?*

V SPOMIN

16. avgusta mineva žalostno leto, od kar nas je zapustila draga žena, sestra, zlata mami in stara mama.

Štefka VETTORAZ
Štancerjeva Štefka iz Peč

Hvala vsem, ki obiskujete njen prerani grob in se je spominjate.

Njeni domači

ZAHVALA

V 74. letu starosti nas je zapustil oče in dedi

Alojzij ZRIMŠEK

Iskreno se zahvaljujemo vaščanom Dešna, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala za izrečena sožalja in darovano cvetje ter topel govor ob njegovem grobu.

Hči Lenka in sin Matjaž z družinama.

ZAHVALA

V dvainsedemdesetem letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, svak in stric

Ivan GRILJ
Majcetov ata z Dol pri Kraščah

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih, vzpodbudne besede, izrečena sožalja, darovano cvetje, sveče in svete maše. Hvala tudi vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti in g. župniku za lepo opravljen obred.

Njegovi

AVTOSERVIS

PLANINC d.o.o.

Vrhoplje 43, Moravče
Tel.: 01/723-13-38
GSM: 041/686-509

VULKANIZERSTVO

prodaja, premontaža, centriranje in hranjenje gum

Nudimo kompletno usluge na vseh tipih vozil.

Za čas popravila nudimo nadomestno vozilo.

Smo pogodbeni servis za vse slovenske zavarovalnice.

Odkup in prodaja celih in poškodovanih vozil.

Dopustniški dnevi so lahko lepši in brezskrbni, če se vozite varno. V Avtoservisu Planinc se oskrbite z dobrimi pnevmatikami.

Na zalogi so tudi avtomobilske in motociklistične pnevmatike proizvajalcev BRIDGESTONE, METZELER, PIRELLI in DUNLOP.

Polnjenje in kontrola avtomobilskih klimatskih naprav.

SREČNO IN VARNO VOŽNJO!

Delavni čas: od ponedeljka do petka 7.00 - 19.00
sobota 7.00 - 13.00

iWare

INFORMATIKA

tel/fax: 01/72 32 675
GSM: 041/377-122
email: trgovina@iware.si
www: <http://www.iware.si>

STORITVE

- Informacijski sistemi za podporo logističnim procesom.
- Razvoj namenske programske opreme po naročilu.
- Izdelava internetnih strani ter gostovanje na strežniku.
- Prodaja in vzdrževanje računalniške opreme ter omrežij.
- Tehnična podpora ter svetovanje.

Iz naše ponudbe...

RAČUNALNIK IWARE BASE 1.7 - UGODNO!!

OS. PL. - NB77-BL Intel845GE P4 LAN, VIDEO, SB, 478 pin, 533MHz, DDR
CPU - CELERON 1700/400 128KB 478 BOX
POMNILNIK - DDR 256MB PC333 MS **garancija: 10 let
GIBKI DISK - TEAC 1.4MB 3.5"
TRDI DISK - MAXTOR 40 GB U133/5400 **garancija: 2 leti
CD/RW - PHILIPS PBRW5224G bulk 52/24/52 IDE int.
OHŠJE - MIDI TOWER FRONTIER PLO3A BN, NAPAVALNIK 300W
TIPKOVNICA - BTC 5201 DESKTOP PS/2, MIŠ LOGITECH PILOT WHEEL
MONITOR - PHILIPS 107E51 17"

CENA z DDV: 140.900,00 SIT*

RAČUNALNIK IWARE - PROFESSIONAL P4 2.4 - AKCIJA!!

OS. PL. - NB78-BL Intel845E P4 LAN, SB, 478 pin, 533MHz, DDR
CPU - P4 /2,4Ghz/INT-478/533MHz 512, BOX
POMNILNIK - DDR 256MB PC333 MS **garancija: 10 let
GIBKI DISK - TEAC 1.4MB 3.5"
TRDI DISK - MAXTOR 80 GB U133/7200 **garancija: 2 leti
G.K. - ATI RADEON 9200 128MB DDR VIVO
CD/RW - PHILIPS PBRW5224G bulk 52/24/52 IDE int.
OHŠJE - MIDI TOWER FRONTIER PLO3A BN, NAPAVALNIK 300W
TIPKOVNICA - BTC 9000A MULTIME. PS/2
MIŠKA - LOGITECH PILOT WHEEL OEM PS/2 + podloga
MONITOR - PHILIPS LCD 15054FG 15"

CENA z DDV: 252.490,00 SIT*

HONORARNO ZAPOSIMO ŠTUDENTA ALI DIJAKA Z ZNANJEM PROGRAMIRANJA V OKOLJU MS WINDOWS. ZAŽELJENO JE POZNAVANJE PROGRAMSKIH JEZIKOV DELPHI, SQL, HTML/ASP. ZA DODATNE INFORMACIJE POŠLJITE EMAIL NA NASLOV info@iware.si

*Cene računalnikov so informativne in se lahko brez predhodnega opozorila spremenijo.

sliko pleskarstvo[®]

PIRC

Matej Pirc s.p.
gsm 041-647-602
Stegne 11
1251 Moravče
www.slikopleskarstvo-pirc.com

SPINA

Obveščamo in vabimo vas k nakupom v naši prodajalni, kjer lahko koristite vse prodajne akcije in bonitete Mercatorja.

- Vabimo vas k nakupom v naši prodajalni v **Krašcah**, kjer lahko koristite vse prodajne akcije in bonitete Mercatorja.
- Z nakupi sodelujte v mesečnih, tedenskih in dnevnih akcijah.
- Še posebno ugodni nakupi so nakupi izdelkov s trajno nizko ceno in Mercatorjevo blagovno znamko.

Špino je začetek šolskega leta cenejši.

Mercator

stavbno kleparstvo

➔ Robi Jančar s.p.
Vrhoplje 5, 1251 Moravče
gsm. 041 352 057